Bơi-bơi (tr) thỉnh thoảng, có khi
Bah, bah-mang (d) cửa, cổng
bah-mang (d) cổng
Blai (đ) trào, tràn
Bluk (đ) sôi, ia bluk : nước sôi
Bru-bra, bru-bra tar-bar (t) tản mác, khắp nơi
Him (đ) ước lượng, phỏng đoán
Khoa-Yang-Adai Tlau Pô (d) Thiên Chúa Ba Ngôi
Kom, kôm (t) kiêng kỵ, dành riêng
Kơsu (đ) SÚC
kơsu mbah : súc miệng
Kosua, kosoa, soa (d) nhím
Kotak (đ) cục tác (gà mái kêu sau khi đẻ)
Kotal (d) Sét
kơtal tlă : sét đánh
Kơtang (≠ rơdu, tơdu) (t,tr) mạnh, nặng (≠ yếu)
ruă kơtang : đau nặng
Kơtăt (d) ổ
Kơteh (d) viền thổ cẩm
toai kơteh : khố qúy
Kothel (d) giông tố
Kothul (d) mây mù
Kothul gonam (d) mây (nói chung), mây đen
Kotoaĭ (d) ổ mối
Kotoai (gt) lần theo, dọc
kơtoai jơlan : dọc đường
Kotoai toloi hodip (d) lịch sử
Kotor (d) ngô, bắp
Kơtử, ktử (gt) kể cả
·

Kơtử, pơkơtử (đ) vật ra, cưỡng, ép, hiếp, đòi (nợ)
kơtử đah bơnai : cưỡng hiếp phụ nữ
Kotŭkotŭ, ktŭktŭ: cåcå
Kơtử-juă (đ) ăn hiếp, ức hiếp, chà đạp
Kơtrau, ktrau (d) bồ câu, cu gáy
Kơtuă (đ) giật mình
Kơtuă (t) giật mình
$ extbf{K}reve{o}$ (t) trắng ($ extstyle = extbf{j}reve{u}$: đen)
Kŏ puh (t) trắng tinh
Kơwưh, gơwưh (đ) nài nỉ, năn nỉ, van xin, nài xin
Kơyâo, kyâo, phun kyâo (d) gỗ, cây, cây cối.
Kơyâo-pơtau (d) cây cối
Koyua (lt) vì
Koyuadah (lt) vì rằng
kâo lăi anun kơyuadah kâo thâo laih: tôi nói thế vì rằng
tôi đã biết.
Koyut-koyau (d) bạn bè (giống goyut-goyau)
Kpaih (d) cây bông vải
Kpă (d) họ Kpă, đất hưu canh
Kra (d) khỉ
Kra ale (d) con cu ly
Krah (t) giữa
Kraih (t) mạnh (mạnh hơn kơtang)
kraih biǎ : nặng hơn, nặng thật
Krai-ông (d) bút chì (từ tiếng Pháp "crayon")
Kram (d) tre
Kran (đ) biết chắc, nhận ra, nhận biết
Krăp, dỗ krăp (đ) rình, rình rập
Krěk (tr) chợt, bất chợt

krěk hơdor glaĭ : chợt nhớ lại
Kriang (d) triền núi, dốc đứng, vực
Kriang ia (d) bờ sông
Kriang-krop (d) sông ngòi
Kriao (tr) hết, hết trọi (xem bhiao)
Kriäo (đ) thiến
Krih (đ) vớt
Krin (t) lớn, to (vật chất), \neq prin (t) lớn (tinh thần)
Prong-krin (t) to lớn, đồ sộ
$\mathbf{Kr\hat{o}}$ (t) khô (\neq \mathbf{motah} : tươi)
Kroa, krua (d) ruà, ba ba (akan pa)
Krỗ-krañ (tr) ngập ngừng
Krông (d) sông, sông lớn
krông Pa : sông Pa
Kroh (d) gùi có nắp đậy của người Bahnar (Jrai : hơkă)
Krom (đ) ấp (trứng).
Krong (đ) thức, canh thức
đổ krong bě : hấy tỉnh thức
Krử (đ) đóng (\neq pok: mở), bắt giữ, giam, nhốt
Kru (d) dấu chân
Kruaĭ (d) cam
Kruaĭ msam (d) chanh
Kruă (d) cá rô (krop)
Krum (d) gầm nhà
Krup (đ) bảo vệ, ấp ủ (gà ủ con)
Krŭ (d) bò rừng
Ksor (d) họ Ksor, đất bỏ hoang
Ktử (lt) kể cả
Kuač (đ) gãi (cào)
·

Kuah (đ) cạo, xén (lông)
Kuai (d) cheo
Kuaĭ (đ) hốt, múc, xúc (bằng tay)
Kual (d) vùng dân cư rộng lớn hơn "cơdrec"
Kuan (d) nhóm, đội
Kuat (d) sắt, kẽm
kuat posoi : dây kẽm
Kung, čokung (đ) khiêng, gánh võng (2 người)
Kung-kueč (d) ót, gáy
Kup (đ) cúi, cúi xuống
kup akŏ tơl ala tơda tơl lon : phủ phục sát đất
Kup (đ) cúi, khom
kup akŏ tơl ala tơda tơl lon: Sấp mình xuống đất, phủ
phục
Kur (d) Miên, Campuchia
Kyâo trol (d) cây bằng lăng, cây ổi
Kyâo, kơyâo, phun kyâo (d) gỗ, cây cối.
Kyâo-bơrơkal (d) thập giá
Kyăo đuaĭ, kiă đuaĭ, kiăo đuaĭ (đ) đuổi
Ll
La (d) lá lách
tơdu la tơba hơtai : yếu lá lách, lạt gan (chán nản, không
mặn mà)
Lañ (đ) vót, dát mỏng
Lah (tc)(vậy) đó, (rồi) đó,
Laĭ (đ) nói, thưa, bẩm, gọi là, nói cái gì, nói rằng, cần
phân biệt với pơhiap : nói, ăn nói cách chung chung, hoặc
nói tiếng (Jrai, Prang,)
ñu laĭ tui anun : nó nói như thế

Lai djở (đ) nhắc

hlơi lai djỡ ih (yua kơ ih phañ)? ai nhắc anh (vì anh hắt hơi)

Laĭ glaĭ (đ) trả lời (laĭ : nói, glaĭ : lại)

Lai pohloh (đ) nói thách

Laih aka : rồi chưa ? (laih : rồi ; aka : chưa)

Laih, leih (tr) đã, rồi, sau khi

laih ngă tui anun : sau khi làm như thế ; laih anun : sau đó

Lam (d) bên trong, chỗ sâu thẳm, tâm hồn, lòng dạ, amang lam : trong tâm hồn

Lan, jolan (d) đường

Lang (đ) trải

lang kiao: trải chiếu

Lang poñen (đ) khám, coi kỹ

Lat (t) dep, tet

adung lat : műi tet ; koyao lat : ván dep

Leng kơ: toàn là

leng kơ bơnai soh : toàn là đàn bà không

Lě (tc) một tiếng thêm vào sau câu hỏi, đi đôi với một tiếng để hỏi.

pơpă ñu lě? nó đâu?

Le (đ) rơi, lặn (mặt trời)

le trun: rơi xuống, té xuống

Liah, vah (đ) liếm

Lih (đ) cúng, cầu cúng, cầu phúc, tạ ơn hay bù chuộc

Ling (đ) rót, ngập, lêng láng, tràn lan

Lip (đ) lụt, ngập, phủ lên

Loa (đ) rình, đi rón rén, tiến tới cách thận trọng, không để ai nhìn thấy hoặc nghe thấy

hyu loa : đi săn
Loa (đ) rình, săn
Loa nao (đ) đi rón rén
Loah (d) lông (nhím)
Lôk glaĭ (đ) lặp lại, nhắc lại
Lông (đ) thử thách, thử
Lơi, bulơi (tr) không (nghĩa mạnh hơn buôh)
Lơleh (t) im, lặng thinh
iăt lơleh : im phẳng phắc
Lơm (lt) khi, lúc
lơm ñu rei, kâo rơkut : khi nó đến thì tôi đi vắng ;
lom adai hojan, dah boyan phang arang tlao-hok, dah
bơyan puih arang čok-hia: khi trời mưa, nếu mùa nắng
người ta vui mừng, nếu mùa ẩm, người ta than khóc
Lơm anun : lúc đó, bấy giờ
Lom, dor (đ) lấp
Lon (d) đất
lon mơda ia jơngeh : đất hứa, đất chảy sữa và mật
lon pleh (plih) deh pha ia pokon : thế giới khác (chỉ cõi
bên kia cái chết)
Lon čor (d) đất trắng pha cát
Lon čuah (d) đất cát
Lon dơnung (d) đất đồng bằng
Lon drot (d) đất đỏ
Lon dŭ (d) đất sét
Lon giong (d) đất tốt (cho thu hoạch)
lon ta giong podai, dlai ta giong ktor, ksor ta giong hot
Lon kơdư (d) đất cao nguyên
Lon pan (d) đất đỏ
Long (đ) thụ thai, có thai

Lưng (t) ở trần (chỉ quấn khố hoặc mặc váy)
Lon-ia (d) đất nước
Lon-tơnah (d) thế gian, trần gian (tơnah : đất thuộc, đất
cũ)
$\mathbf{Lu}(\mathbf{t,tr})$ nhiều (\neq đơset : ít, đơđiǎ : ít)
lu biă mă : rất nhiều
Luč pran-jwa : mất lòng
Luai (đ) bơi lội
Luă gŭ (đ) vâng phục, tôn kính, kính trọng
Luă gử kơ tơlơi phian : tôn trọng luật pháp
Lui (đ) bỏ, chừa, từ bỏ, để,
abuih, kâo wor-bit, lui ih dỗ dong sui, pap kơ kâo đa, wa
ah! ấy chết, tôi quên mất, để bác đứng lâu, bác tha lỗi
cho, bác nghe.
Luk hrom: trộn lẫn, lẫn lộn
Luk, čluk (đ) trộn, hòa lẫn
Luk-kuk (t) lộn xộn, thứ này trộn với thứ kia
Lu-lin (t) vô số, hằng hà sa số
Lun (đ) nuốt
M m
Mñam (d) dệt, kết lại, đan lát
Mñam mrai (đ) dệt vải, dệt chỉ
Mñi (đ) kêu, kêu líu lo, hót, xướng âm
jep mñi : dép kêu (đi nó kêu)
Mač (d) mối, mọt, vi trùng ; thuốc súng
Măt (t) say
Mah (d) vàng
Mah (lt) dẫu, dù, cho dù
Mah (đ) nhai
Mah hyưm pă (lt) nhưng dù sao

Mak-ai (gt) mặc kệ, kệ, thoải mái
Man (đ) nặn, trát, xây (nhà)
Man či (đ) toan, định, sắp
man či mă : định cầm lấy
Mang adung, amăng adung (d) lỗ mũi
Mang, măng, amăng (d) cửa, lỗ, đầu nhà phía nam (đón
tiếp khách)
Mang-bah, mbah (d) miệng
Mang-hră (d) cửa liếp
Mang-ôk (d) cửa sau
Mang-phă (d) cửa sổ
Mang-pok (d) cửa quay (mở)
Mang-suek (d) góc nhà
Mă (đ) lấy, cầm, nắm, làm,
mă bruă : làm việc
Mă (tr) tự ý, giả (đi sau động từ)
ngă mă : làm bộ, làm giả
Mă bruă Hiap-Adai : phục vụ Lời Chúa
Mă dop (đ) ăn cắp
Mă lui (đ) lấy đi, cướp đi
Măng tut (d) hậu môn
Măng, amăng (d) ỗ
Măt (t) say
Măt tơpai, tơpai ruă (đ) say rượu
Mbah, măng-bah (d) miệng.
$Mda(t)$ trẻ, non $(\neq tha: già)$
Mdang, mdang apui (đ) Sưởi, Sưởi lửa
Mdưh (đ) thức dậy, tỉnh dậy (\neq tơgǔ : chỗi dậy)
Mdrah (d) thanh niên

Mek-mok (t) lẻ loi
Mel mol (t) rut rè?
Mem (đ) bú
Meng (d) má, vùng má
pah meng: bạt tai
Met (d) chú
Met-mot (tr) nhẹ nhàng
tơgǔ met-mot : dậy nhẹ nhàng
Mět (t) nhỏ
yang blan mět hloh kơ yang hrơi : mặt trăng nhỏ hơn
mặt trời
Mhưt (t) mát (trời mát)
Mia (đ) miết cho láng
tuh ia mia lon : tưới nước miết cho láng (đất mộ)
Mih mưh (t) ngốc
Mil (d) me
Mim (d) con mim, trâu rừng
Min (đ) nghĩ, tưởng, nhớ, nghĩ ngợi
Minit (d) phút
Mit (d) mít
Mja (d) con chồn
djah mja roka romung : chồn đã ăn, cọp đã vồ (có phốt
rồi)
Mlâu, mlao (t) xấu hổ, mắc cỡ
Mlam (d) đêm (≠ hrơi : ngày)
mlam anai : đêm vừa rồi, đêm qua (≠ mlam kơñ : đêm
nay, tối nay).
Mlao, mlâu (t) xấu hổ
Mluk, mluk-mgu (t) ngu, ngu đần

Mơ (tc)

guan bơi kâo mơ nao : gượm đã rồi tôi sẽ đi

kah ... mơ, kah mơ...: Có ... mới, chính ... mới, chỉ ... mới dlang anun kah mơi mơ hơdor glai : có xem cái đó chúng tôi mới nhớ lai

Mơñam (đ) dêt, đan

mơñam mrai : dêt vải

Mơñă (đ) đái

Mơñă răm (đ) đái dầm, đái mế, tiểu trên giường khi ngủ

Mơni (đ) kêu, lên giọng, xướng âm

Mơnum (đ) uống

Mỗ, bơnai (d) Vợ (≠ ung, rơkơi : chồng)

Mơai (đ) mặc kệ

Moai (tr) xem mak-ai

Mơak rơngai (t) hòa bình

Mơak tui hlâo yâo tui đưm: tốt đẹp theo truyền thống?

Moak, moak-moai (t,tr) vui (\neq honing: buồn), hay, hấp dẫn, hạnh phúc (ronuk-ronua), ...

mơak tui hlâo yâo tui đưm: tốt đẹp theo truyền thống?

Mông (d) giờ, thời gian ; đồng hồ

Môt (d) sán lãi

Mơboh (đ) để trứng, ra trái, kết trái,...

mơnŭ mơboh: gà để

Mơdưh (đ) thức, tỉnh, tỉnh giấc

mơdưh mơng pit brơi tañ: thức dậy (khỏi giấc ngủ) cho sớm

Mơdrô (đ) buôn

Mơgap (d) thợ săn chuyên nghiệp và đơn độc (dùng nỏ hay bẫy)

Mogat, pogat (đ) lái, điều khiển

mogat rodeh : lái xe
Mơgơi (đ) rung, rung chuyển
lon tơtử cử mơgơi: đất rung non chuyển
Mơgu (đ) khuất phục
Mơguah (d) buổi sáng, ban sáng (≠ tlam, klam : ban
chiều)
Mơhao (t) thèm khát, ước muốn
mơhao kơ ia rơpa kơ asơi
Mohao-mohom (t) khao khát
Mơhlun (t) trần truồng
Mơhon (t) dễ chịu
mơhon kơ pran : tâm hồn lâng lâng
Mơi, gơmơi, bing mơi (đt) chúng tôi. Trước các đại từ ở <u>số</u>
nhiều, người ta thường thêm chữ "bing": bing mới: chúng
tôi; bing gih: các anh; bing gơñu: họ, chúng nó.
Mơia (t) nhão
Mơih (t) thiu
Mơit (đ) gửi, sai
mơit nao : gửi đi, sai đi
Mơja, mja (d) cáo, chồn
Mojuk mojum (d) thần rừng ?
Mokai, tokai (d) dưa hấu
Mokleo (t) lé, mắt lé
Mokrah (d) một nửa
Mơmih (t) ngọt
Mưn (đ) cảm thấy
Mơn (tr) cũng, chứ (xem thêm phần phụ chú ở đầu sách,
mục "Từ để hỏi")
Mơnač, kơnač (d) mẹo, mánh, cách
Mơnai, mnai (d) đất bồi

kâo bu hmâo čử či gơnang hang či hơpai mơnai či hnum,
gah gŭ-krum či đap : không có nơi nương tựa
Mơnă (d) nơi giam giữ, nhà tù
dỗ mơnă : ở tù
Mơnau, mnau (d) mùi
bau mơnau hiam : ngửi mùi thơm
Monek (d) liềm
Mong (d) bát, chén
rao mong jam : rửa chén bát
Mơng (gt) từ
mơng blung : từ đầu
Mơng ha ne (tr) hồi nãy
Mơng đưm (tr) hồi xưa
Mơng, mã mơng (gt) từ, bắt đầu từ
Mơnil, mâo (d) kính đeo mắt, gương soi
Mơnơi, nui ia (đ) tắm
Monong (d) thit
Monong točoh (d) thịt băm
Monuih (d) người, con người
Mơnuih bon-sang (d) công dân
Mơnuih brơi anan rwah (d) ứng cử viên
Monuih rwah (d) cử tri
Mơnŭ (d) gà, con gà
Mơnŭ ông (d) gà trống
Mơnŭ ploai (d) gà chọi
Mor (d) dùng để hai bên thông gia gọi nhau
Mosam, msam, msam (t) chua
Mơsih (t) lạ lùng, biến hóa khôn lường
tơlơi mơsih : phép lạ

Mosih-moyang (t) la lùng (hàm nghĩa linh thiêng) \neq hlinghlang : lạ lùng trong tầm mức tự nhiên Mosin, msin (t) măn Mosum (đ) trùm (mền) Mot (t) mù, tối, tối tăm, mù, mờ,... mot mota tha droi : già lão Mot tleng-tlang, mot kleng-klang, mot-tit (t) tối om. tối thui Mota (d) mắt, thứ, loại, điều, sư,... djop mota ra-monong : đủ mọi thứ Mota (t) sắc, bén Mota (t) thứ, loại djop mota ra-monong: đủ mọi thứ Mota ngă (d) điều kiện **Motah** (t) tươi (\neq krô: khô), sống, xanh, màu xanh Motah khot (t) xanh nhot Mothur (iâo-mothur) kêu gọi Motian (đ) có thai Motil (d) tô đồng (dùng trong việc cúng tế) Motoai (đ) vấn khố Motoi (d) chuối Mở, mớn bodah mớn ? (lăi glái : "mớn" bôdah "bu...ôh") có . . . không ? (trả lời : "có chứ" hoặc "không...") ih hmâo gai čih mở? – hmâo mơn: anh có bút không? – có chứ. Moyang (t) thánh, linh, thuộc về thần, thánh thiện hiap moyang kang mosih: nói linh, nói là ứng nghiệm Moyum (đ) lên đồng Moyun (t) có on

Moyut (d) người bị (quỷ) ám
Mrai, mrei, hrĕ mrai (d) Chỉ, Sợi
Mriah (t) đỏ
Mriah tothu (t) đổ lòm
Mrok pum (d) bụi bờ
Mrok-kosok (t) bẩn, rậm rịt ?
Mrom, brom (d) mũi tên
Mron (t) nhột
Msin (t) mặn (≠ tơba : nhạt, lạt);
Mtam (tr) lập tức, cùng một lúc, cùng một trật,
Mtian, bun (đ) mang thai
Muah (d) con muỗi mắt
Muk (d) gùi nhỏ đong lúa, cái đấu, cái lon
Muk, đon, đoan (d) Mũ
Mut (d) cái búa
Mut (đ) vào
mut hang sang, mut amang sang : vào trong nhà
Mut hiap (đ) nhất trí
Mut hơtai hrom (đ) đồng lòng, một lòng với nhau
Mut sa jwa toma sa pran : hợp nhất
Mut tơngia hrom: một ý với nhau, đồng ý, đồng tình
Ðð
Đa (tr) với (đứng ở cuối câu)
pap kơ kâo đa : xin thường tôi với, brơi kơ kâo đa : cho tôi
với
Đa, đa đa : vân vân (v.v)
Nač, rơañ (t) giận, tức, thù ghét, hận thù
Đa đa: người thì người thì
đa nao đa rei : kẻ đến người đi ; đa ne đa nun : kẻ thế

này, kẻ thế nọ ; đa prong, đa net : người to, kẻ bé
Đah kơmơi, đah bơnai (d) đàn bà, phụ nữ, vợ.
Đah mơ, kiang kơ (lt) để, để mà
anam phat kơ arang dah mơ bu phat kơ gih : đừng xét
đoán để khỏi bị xét đoán
Đai (d) con (người và vật còn nhỏ)
đai rơmo : bê con, đai bui : heo con
Nai čih hră (d) thư ký
Nai jrao (d) thầy thuốc, y tá
Đai muai (d) trẻ sơ sinh, trẻ thơ ; čơđai : trẻ con,
mơmuai : sơ sinh)
Nai, nei (d) thầy, thầy dạy
Naih (d) cái kềm
Nam (d) dấu, dấu vết
kơđom nam kyâo-bơrơkal : ghi dấu thánh giá
Nam kơđom (d) cái dấu, con triện
Nanao (tr) luôn luôn
Đang (d) vườn, rẫy ; chỉ một vùng đất có một số loại cây
nhất định nào đó ; đang hlang : miếng đất cỏ tranh
Đang (t) ngửa (≠ plit, kup : úp, sấp)
Đang hmua (d) ruộng vườn
Đao (d) đao
Nao (đ) đi (di chuyển)
nao hiam : đi bằng an
nao pơ sang hră : đi học
Nao hmua, nao hma (đ) đi làm(rẫy, ruộng)
Nao rei (đ) đi qua đi lại
Đaŏ (d) đạo
$\mathbf{D}\mathbf{a}\check{\mathbf{o}}$ (\mathbf{d}) chịu vâng theo, chịu tùng phục, chịu khuất phục

Đaŏ-gưt (đ) tin, tin kính
Đap (đ) trú, nường nhờ
Đap, hđap (đ) trú, trọ, trú ẩn
kâo bu hmâo čử či gơnang hang či hơpai mơnai či hnum,
gah gŭ-krum či đap : không có nơi nương tựa
Đă (đ) ứng, đối
đă glai : đối lại
$\mathbf{\tilde{b}}$ á \mathbf{p} (\mathbf{tr}) nhiều, lắm, rất (giới trẻ hiện nay hay dùng)
Nay (d) họ Nay, cây gỗ
Ndu (d) tên một vị thần vượt trên các thần, thần thượng
đẳng (giống Ơi-Adai)
Ne (t) này (viết tắt của anai, 'nai)
Nê-nu (t) tròn tròn
Nê-nuat (t) nhòn nhọn
Neh (tc) từ chêm
Neh (d) dì, cô, thím
Đet (t) nho, bé
Net (t) nhỏ, bé
Đet-net (t) nhỏ bé, nhỏ nhắn, nhỏ thó, khiêm hạ
Ngaĭ (t) nghịch, tinh nghịch
Ngak (đ) dựng, dựng đứng
Ngă (đ) làm, tấn công, công kích, (thường mang nghĩa tiêu
cực) : ngă glaĭ : phản lại ; ñu ngă kơ kâo : nó chống lại
tôi, nó làm hại tôi
Ngă ča: làm bậy
Ngă adơi amai, adơi ayong : kết nghĩa chị em, anh em
Ngă bơngot (đ) làm phiền, làm buồn
ngă bơngot pran-jwa amĭ ama : làm cha mẹ buồn lòng
Ngă gong (đ) làm chứng, tổ dấu

Ngă hrom (đ) hợp tác
Ngă klă (đ) làm việc lành, làm tốt
Ngă kơiang (đ) phụ giúp, trợ giúp, phò giúp
Ngă mă (đ) giả vờ, làm bộ, giả hình, giả dối
Ngă prong (đ) làm lớn (nghĩa xấu)
Ngă pǔ băn: kết nghĩa (nữ với nữ)
Ngă roh (đ) phản trắc
Ngă sat (đ) làm điều dữ
Ngă soh : sai phạm
dua mơi soh yơh : cách nói tế nhị việc nam nữ đã "có
chuyện" ngoài hôn nhân
Ngă tơhan (đ) đi lính
Ngă tui (đ) làm theo, bắt chước
Ngă tui hnong : làm theo thói xưa
Ngă yang, phai yang (đ) cúng thần, để ta hợp nhất với
yang
Ngoan (d) cứng
Ngoi (d) ngói
Ngok (đ) gật (đầu)
Ngơk-ngơr (t) láu táu
Ngor (đ) đùa, giốn
Ngŏ (\mathbf{tr}) trên (\neq \mathbf{y} \mathbf{u} : dưới)
Ngui (đ) chơi
Ngui-ngor (đ) chơi đùa, chơi bời
Đhot, tăng (d) tẩu, tẩu thuốc
Đǐ (đ) lên, đi (xe), cưỡi,
đĩ pơ cử grử coh, trun pơ ia bia coh : lên núi kên kên mổ,
xuống suối cá sấu đớp ; đĩ rơdeh : lên xe, đi xe, cưỡi ; đĩ
sang: lên nhà

Đi tơpai (đ) làm rượu (do đàn bà đảm trách). Nhưng ryă ia lak : nấu rượu đế

iak . Hau Tuyt

Điñ (d) đinh

Đih (đ) nằm, ngủ

Đih apui (đ) sinh, nằm lửa

Đih pit (đ) nằm ngủ

Đik-đak (t) nhốn nháo

 $\mathbf{Dil}(\mathbf{t})$ cạn $(\neq \mathbf{dolam} : \mathbf{Sâu})$

Đing (d) nòng, ống, cần uống rượu

Đing dek (d) một loại sáo chặp nhiều ống với nhau

Đing pơng (d) một loại nhạc cụ bằng ống nứa (dài hơn 1m) dùng trong múa gieo hạt

Đing tơjǔ (d) ống trìa, ống đựng hạt giống

Đư (gt) tùy, theo

đư hor: tự do, tùy thích

 $\mathbf{D}\tilde{\mathbf{o}}$ (\mathbf{d}) bắt đền (\neq $\mathbf{d}\tilde{\mathbf{o}}$: ở, còn).

Đoa (đ) đội

Nô (nam), **mổ** (nữ) (**đt**) em, cưng,... danh từ gọi thân mật tương đương với "**ong**" và "**ih**" (**mê**), dùng cho những người trẻ tuổi, nhất là trong gia đình.

Đôl (d) gót chân

Nôp tơdruă: khoái nhau, hợp với nhau

nôp hang arang: hợp tính với ai

Đơget (d) ủng

Noh (tc) từ đệm

Nohek (t) đẹp thon thon

Đơhot, đhot, tăng (d) tẩu, tẩu thuốc

 $\mathbf{\mathfrak{D}}$ ơi (\mathbf{tr}) khá, rất, quá, lắm... (nhưng bĩa, bĩa mã mạnh nghĩa hơn)

Đok (d) cổ họng, giọng; giọng đok djal: giọng thanh; đok tai: giọng trầm Đưm (d) thời xưa. xưa đưm hlâo: trước kia, thời xưa Đom (đ) ket, mắc ket, nơ đom eh : đau bụng (bí đại tiện), đom mñă : bí tiểu : đom hnuh: ket no Đưm hlâo (tr) hồi trước Đuč (tr) chỉ... thôi (thường đi cuối câu) sa čô kâo đuč : chỉ một mình tội thôi Nua (d) giá trị, tính mạng, đền bù Đuai (đ) chạy, ra đi, rời khỏi Đuai dop (đ) ẩn, trốn, chạy trốn Đuai glai (đ) trở lại (vội vã) Đuai hyu (đ) hành trình, đi lang thang Đuai pran (đ) mất sức Đuai dar (đ) quay tròn Đung, dơnung (d) thung lũng Đung-kdư (t) dốc dác (pơđung: thung lũng, kdư: đồi, trong câu "đi kdư trun đung" lên dốc xuống đồi) Đư (t) hết, chấm dứt, cụt, cùng, cực điểm,... truh pơ đut : đến cùng moyang đut hlah : chí thánh **U** (tr) ù, vâng 0 0 **U, ưh** (**tr**) không (phủ nhận) Oaih, uaih (đ) muốn, thích, mê, si Ôk (d) đầu nhà phía bắc Ông (t) trống (tơnô)

mơnủ ông: gà trống (giống như mơnủ tơnô)

U-ang (t) vinh quang

Ông ông kơ: ào ào những

Oă (đ) cưa, giữa, mài (hành động kéo qua kéo lại) oă apui: đánh lửa (bằng ma sát qua <u>đá</u>, tre,...)

Ưh, ư-ưh (tr) không, phủ định

ih thâo mở? ư-ưh: anh biết không? không

Oi(d) ông (đàn bà là $y\check{a}$) : chỉ các bậc sinh thành của cha mẹ, cũng như những người đáng tuổi họ ; ngài, đức,... gọi các bậc vị vọng, đáng kính.

Oi ia jrao (d) bác sĩ

Oi Mir-Sir (d) tổng thống

Oi yă: ông bà

Oi yă don: ông bà cố

Oi-Adai (d) Thiên Chúa, Ông Trời

Ol (đ) nghẹn, nghẽn

ol đok bu thâo hiap tah : nghẹn ngào không nói nên lời

Ưm (d) mờ sáng

mơng ưm: từ mờ sáng

Om (đ) nướng sau khi đã lôt da hay bóc vỏ

Ong (đt) mày, em, cưng... chỉ người đối diện là người nam ít tuổi hơn mình hoặc thân thiết; nhưng nếu là nữ thì dùng "ih" như thường, trừ vài nơi dùng tiếng "mê".

 $\mathbf{\breve{U}}'(\mathbf{d})$ nhịn, không ăn, ăn chay

ŭ asoi : nhịn cơm

Ŭ, **vh** (**tr**) không (phủ nhận)

Pр

Pa (d) sải tay, một sải tay

Pañ (t) xoắn, quăn (tóc)

Pač bo (đ) rửa mặt pač bo-mota broi ten ho : rửa mặt cho kỹ nghe Pah (d) cẳng tay (tính từ bàn tay đến khỷu tay) Pah (đ) vå. bat tai. tát pah meng: bat tai Pai (d) thổ Paih (đ) bới. bươi Pan (d) vùng đất đỏ Pap, pap-m'ñai (đ) thương xót, tôi nghiệp, thương hai, hàm nghĩa xin lỗi. Ở Ama-Adai pap-m'ñai kơ kâo đa: lạy Thiên Chúa Cha, xin thương xót con cùng : pap kơ ñu! tôi nghiệp nó; pap kơ kâo hỏ! xin lỗi nhé! Pat (đ) bóp dep, nắm Pă mơta thar (t) vuông Pă, pơpă, pơ hpă (tr) đâu, nào (có khi hiểu ngầm) mơng ih rei? anh từ đâu đến (hiểu ngầm pă) Păh (đ) Vỗ, Vả; Vịn: păh tơngan: Vỗ tay; păh meng: Vả mặt, bạt tại ; pặh đing pơng : vỗ đing pơng ; pặh tlon : đánh đít, phát mông Păn, apăn (đ) bám, nắm, bám víu Pel (đ) xem xét kỹ lưỡng, cân nhắc Pě gong (đ) đánh đàn Pě, popě (đ) tránh (weh) Pha (d) đùi Pha, pha-ra (t) khác, khác với pha drơi pha nao: mỗi người đi một ngả Phañ (đ) hắt hơi Phai (đ) cúng, tế lễ phai yang prin tha: cúng thần tổ tiên, lễ gia tiên

phaih tơlơi soh (đ) xưng tội
Phang (t) nóng
Phao (d) súng
Phat (đ) xét xử, xử kiện
Phat kơđi (đ) xử kiện
Phă (đ) đục (bằng dùi đục, chàng)
Phe-pho (tr) mô tê
bu thâo phe-pho : không biết mô tê gì cả
Phi (t) đắng
bong phi triang bong hàng alah : ăn đắng siêng năng ăn
cay lười biếng.
Phiah (t) chẳng bao giờ
Phiang (đ) vọt lên, thoăn thoắt lên
Pho brơi (đ) gợi ý cho, mách cho
Phườ biả (tr) suýt nữa
phuč biá hmáo pô djai mdriang : suýt nữa có người chết
tươi
Phởi-phač (t) vụn, gãy vụn, nát vụn
Phun (d,l) gốc, cây, thân (≠ hơjung : ngọn) ; nguồn gốc,
khởi đầu : phun mơtơi : cây chuối ; phun akha hla čat :
gốc rễ lá mọc, nguồn gốc, ngọn nguồn
Phun (t) gốc, chính
Phun blang (d) cây gạo
Phun bơnŭ (d) cây đa, cây đề
phun bơnŭ lu bơnga, phun hra lu bôh, thông hnôh lu
čran : phúc đức, sung túc mọi bề
Phun hra (d) cây sung, cây vả
Phun hrañ (d) cây thầu dầu (dùng làm hàng rào)
Phun ia (d) nguồn nước

Phun kyâo (d) cái cây
Phung (d) họ, dòng họ
Phung (t) xem bing
Phung čử-siang (d) người Thượng
Phung nai (d) nhân viên
Phung, phung-konung, konung-djuai : dòng họ, một
nhóm riêng; gop-djuai : thân thích, họ hàng ; djuai-ania
(d) tộc người, dân tộc
Phung-wang (d) dòng họ
Pi (đ) bế, bồng, ôm vào lòng
Pi tian (đ) mang thai
Piač (đ) xòe
Pih (đ) xin on che chở
pih lon : cúng xin ơn che chở cho đất
Pik (đ) bôi, xức, xóa,
Pioh (gt) để (để cái gì cụ thể) ≠ kiang kơ (nói lên ý
muốn)
Pioh (đ) đặt, để
pioh glaĭ : để lại, đặt lại
Pioh lui (đ) để lại
Pioh yua (đ) để, dùng để
Pit (đ) khép, nhắm (≠ blang : mở ra)
pit mơta : nhắm mắt ; bơnga pit : hoa khép lại
Pit (đ) ngủ
pit brơi hrap : ngủ cho đã
pit mot dỗ rơpơi, pit hrơi dỗ hơning, tơgŭ sing-bring dỗ
hơdor (kơ) : thương nhớ
Pit gui (đ) ngủ gục, ngủ gật
Pit pok, pit pôk (đ) ngủ nướng, ngủ sáng . ngủ quên

Piung (tr) nhịp nhàng
Pla (đ) trồng (≠ tơjŭ : tría)
Plač (đ) hai mặt, phản trắc
Plač-tơblử (đ) gian dối, lọc lừa, qủy quyệt, lật lọng
Plai, suaih (t) đỡ, khỏe hơn
Plat (đ) tát, bạt tai ?
Plă (lt) nếu (có ý định, mạnh hơn tơdah)
Plă tơkai (d) bàn chân (plat tokai)
Plă tơngan (d) bàn tay
Plă, pla (d) lòng, chỗ lốm
plă tơngan: lòng bàn tay
Pleh (t) khác, xa lạ
lon pleh deh pha: nơi xa lạ, đất khách quê người (nơi
người chết sẽ tới)
Pleo (d) chim chào mào
Pler (d) tuyết
Pler (đ) đông lại, đông lạnh (nước đá, sương đá, tuyết);
hojan pler: mưa đá)
Plě (đ) thả, làm rơi
Plĭ (t) deo, dính
Plit (đ) lật úp (≠ pơđang: lật ngửa)
Pliŭ, hoañ (d) việc đổi công
Plư (đ) dụ, cám dỗ, dụ dỗ
Plư (đ) dụ, dỗ, dụ dỗ, nhử
Plôi (d) bí ngô
Plơi, plei, bon, plơi-pla (d) làng, làng mạc
Plong (đ) làm lại cho mới
Plong kuai (d) gáy
Plư-plač (đ) cám dỗ, xảo quyệt

Plut (đ) thình lình xuất hiện, xuất hiện

plut kơ mơnuih : một người thình lình xuất hiện

Plut mtam (tr) bỗng

Pnah, pơnah (đ) bắn. Hiện nay người ta có xu hướng bỏ $\underline{\sigma}$ đi, vì coi $\underline{\sigma}$ chỉ là $\underline{\sigma}$ câm (muet).

pnah djruah: bắn mang; pnah djỡ: bắn trúng

Pơ (gt) để chỉ sự chuyển động từ chỗ này tới chỗ kia; nhưng hiện nay người ta dùng lẫn lộn với bơi, či, ti (không có chuyển động), xem bơi, či, ti : kâo nao pơ Pleiku : tôi đi Pleiku; ñu rei pơ kâo : nó đến chỗ tôi.

Pơ (tđn) biến danh từ, tính từ thành động từ, hoặc biến một động từ thường thành một động từ tác động: phun: căn, gốc, khởi điểm # pơphun: bắt đầu; anan: tên # pơanan: đặt tên; bă: đầy # pơbă: làm cho đầy; mơnơi: tắm # pơmơnơi: tắm cho ai; mut: vào # pơmut: cho vào.

pơ adih, pơ 'dih : đàng kia.

Pơ ngŏ pơ yǔ: lên xuống, qua lại

Poñen (đ) khám, xem xét kỹ

Pơnoa (đ) nhong nhẽo

Pơñu (đ) dìm, thanh tẩy, rửa tội

Pơcah (đ) đập bể, làm bể, làm vỡ,

Počeh (đ) sáng tạo, tạo ra

Počeng (t) xiên, xéo

Počolah (đ) chia re, tách ra

Počolom (đ) làm ô uế, nhiễm uế

Počorang (đ) soi sáng, chiếu sáng, soi (gương)

počorang amang monil: Soi gương

Počrong-sai (đ) bàn bạc tổ chức

Počut (đ) vu khống

Počut-počao (đ) xuyên tạc, vu khống

Pơbat (đ) nêm, nếm, ướp

hra pơbat lon: muối đất

Pơbă (đ) lây, truyền (bệnh)

Pobau (đ) ngán

buh asơi pơbau mtam : thấy cơm là ngán ngay

Pobloi (đ) chế giễu, giễu cợt

Pơbuh (đ) cho thấy, tỏ ra, chỉ ra

anổ pơbuh : dấu chỉ

Pơbut (đ) tập trung, tập họp, chất đống, thu lại ...

Pô (d,đt) kẻ, người, đấng, vị, ngôi vị,... là đại từ chỉ người : pô sang : Chủ nhà, pô lon : Chủ đất ; hlơi pô anun : người đó là ai ; bing pô mă bruă : những người làm việc ; hlơi pô kiang : ai muốn ; djop pô ta : mọi người chúng ta ; Khoa-Yang-Adai Tlau Pô : Thiên Chúa Ba Ngôi. Đại từ pô khi theo sau các đại từ chỉ người: ih, ñu, mơi, ta,... biến thành đại từ phản thân : kâo pô pơai : chính tôi ốm ; ñu ngă ñu pô : chính nó tự làm lấy ; ñu sa pơmin kơ pô ñu : nó chỉ nghĩ đến cái mình nó. Pô đi trước các động từ, tính từ,... biến các từ nó đi kèm thành danh từ chỉ người : pô mă bruă : người làm việc ; pô gum : người giúp ; bing pô

Pô buai (d) bà đỡ

Pô Akŏ-Ding-phun (d) Giáo Hoàng

Pô ba-Hiap-Adai (d) ngôn sứ, tiên tri

tơdu-rơmuan : những người hèn yếu,...

Pô Ding-kơna (Pô Hơduah (Čeoreo), Pô Soi (Pleichuet): Linh mục; Pô Ding-phun: Giám mục; Pô Akŏ-Ding-phun: Giáo Hoàng: Pô Cross: Thầy Sáu

: Giáo Hoàng ; **Pô Gum** : Thầy Sáu.

Pô Ding-kơna, Pô Hơduah (Čeoreo), Pô Soi (Pleichuet)

(d) Linh mục
Pô Ding-phun (d) Giám mục
Pô git, pô gai (d) cán bộ
Pô gong-lan (d) người mai mối, ông mối (đàn ông)
Pô gum (d) phụ tá, phó tế
Pô Hơcih (d) Đấng Công Chính
Pô Hơduah (d) vị tế lễ
Pô juat-tui (d) môn đệ
Pô Jwa (d) Chúa Thánh Thần, Thần Khí
Pô khặp (d) người yêu
Pô kiǎo triu (d) mục tử, người chǎn cừu
Pô Mơit-Tui (d) Tông Đồ
Pô mơyang (d) vị thánh
Pô ngă yang, pô phai yang, pô iâo-laĭ (d) thầy cúng
Pô Pơjing (d) Đấng Tạo Hoá
Pơai (đ) bệnh, ốm, sốt
Pơai-rwă, pơai-ruă (đ) bệnh hoạn, bệnh tật, đau ốm
Pô-Jwa-Adai (d) Chúa Thánh Thần
Poala (đ) thay thế
Pơanung (đ) gói, gọi lại, làm thành gói
Pơblah (đ) chiến đấu, chiến tranh
Poblang (đ) giải thích, dịch, cắt nghĩa
Pơblih (đ) đổi, thay, dịch (pơblang : cắt nghĩa, giải thích)
pơblih sum ao : thay quần áo ; pơblih pơđi tơlơi hơdip-
mda mơnuih bon sang : cải tiến dân sinh
Pơblih brâo (đ) đổi mới
Pơblih mă (đ) đổi lấy
Pobliu, pohoañ (đ) đổi công
Pơblử glaĭ (đ) chống lại

Pơbỗ (đ) sình (bụng)
Pơbơngot (đ) gây lo âu, làm cho buồn sầu
Pơbung (d) mái nhà
Pơdai, pơdei (d) lúa
Pơdang, mdang (đ) Sưới
pơdang apui (iă) : Sưới lửa
Podar (đ) đưa đi quanh
Pơdă (đ) phơi, phơi bày
Pơdă lui (đ) phơi bày ra
Pơdăp (đ) sắp xếp
Podiang (đ) chổ
Pơdjai (đ) giết chết
Pơdjai apui (đ) tắt (lửa, đèn)
Pơdjuai (đ) gieo giống
Pơdỗ (đ) đặt, để, đặt để, cắt đặt (vào một chức vụ)
Pơdưh (đ) dời lại
Pơdơi (đ) nghỉ
Podong (\mathbf{d}) dựng nhà, làm nhà (\neq man sang : xây nhà).
Podrong (t) giàu (≠rin: nghèo)
pơdrong đa, rin đa, djai abih bhiao: giàu có, nghèo có,
chết sạch hết
Pơdut (đ) bãi bỏ
Pơdŭ (đ) chổ
Poga (d) hàng rào
Pơgai (đ) hướng dẫn
Pogan (đ) ngăn cản
Pơgang (đ) đề phòng, bảo vệ
Pogao (đ) qua, vượt qua
Pogap (đ) tâm sự ?

Pơgi (d) ngày mai
Pogi-kodih, koñ pogi (tr) mai mốt, sau này
Pogiong (đ) hoàn thành, làm xong, ứng nghiệm,
Poglung (đ) vần (một khúc gỗ)
$\mathbf{Pog}\check{\mathbf{o}}$ (\mathbf{d}) bắt buộc, ép buộc
Pogri (đ) làm bẩn
Poh, popoh (đ) tạt, gố
Pưh, thut (đ) thổi
angin pưh : gió thổi
Pơhñem (đ) chiêm ngắm, nhìn chăm chú
Pơhaih, phaih (đ) xưng, thú
phaih tơlơi soh : xưng tội
Pơhăng (d) ớt
Pơhang, phang (đ) nướng bằng cách hơ lửa
Pơhiam (đ) làm cho tốt, làm cho đẹp, giao hòa
eh rơmô krô pơhiam đang hmua : phân bò khô làm tốt
đồng ruộng
Pơhiap, puaĭ (đ) nói
ñu thâo pơhiap tơlơi Jrai : nó biết nói tiếng Jrai
Pơhlao (đ) làm cho dứt, làm cho hết
pơhlao tơlơi ruă-nuă : chữa lành bệnh tật
Pohloh (đ) làm cho hơn
Pơhmử (đ) nói cho (ai) nghe
pơhmữ kơ arang : nói cho người ta biết
Pơhmữ-brơi (đ) rao giảng
Pơhmutu (đ) cho ví dụ, minh họa, giả thiết
Pơhơcih (đ) tẩy sạch, tẩy uế, làm cho thanh sạch, minh
oan, giải oan
Pơhoañ, pơplĭu (đ) đổi công

Pơhơdip (đ) cứu sống, làm cho sống
Pơhơgom (đ) giấu, giấu giếm, che đậy
Pơhok (đ) làm đổ
Pơhor (đ) quyến rũ, làm cho ước muốn, gây nên, làm cớ
Pohret (đ) làm cho suy vong, mai một
pohret konung-djuai : làm cho dòng họ suy vong
Pơhrom (đ) làm cho chung, gộp chung
pơhrom kong gơñu: để chung vòng tay (trong nghi lễ
"djă kong", tương tự lễ đính hôn của người Kinh, để thề
non hẹn ước với nhau)
Pơhrửi (đ) hoãn
pơhrửi glaĭ : hoãn lại
Pơhrup (đ) làm cho giống, cho chưng diện
Pơhur-pơhar (đ) làm cho rộn ràng, phấn chấn
Pơhwi (đ) đe dọa, hăm dọa, làm cho sợ
Pơiă hrơi (d) ánh nắng mặt trời
Pơiă, pơđiă (d) nắng
Pơjâu (d) từ chung bao gộp những người thầy lang, phù
thủy, thầy pháp ; trong mỗi trường hợp có từ thứ hai đi
kèm để chỉ từng loại.
Pojao (đ) giao
Pơjeh (d) giống
sai pojeh : gieo giống
Pơjing (đ) làm cho trở thành, tạo dựng, sáng lập
pơjing mà pô : tự lập
Pơjing pơdỗ (đ) xây dựng
Pojing sang-anŏ, pojing tông sang, podỗ rokơi bonai :
lập gia đình
Pơjưh (đ) dừng, ngừng

Pojoh, pojôh (đ) làm cho gãy Pojorao, pojrao (đ) săn sóc, chữa bệnh Pojuat, pojuăt, ngă jwat (đ) làm quen, tập cho quen Pojuă (đ) mặc cả, áp bức pojuă hlâo kơ či blơi: mặc cả trước khi mua Pok (d) vành (tai) tơngia ñu prong pok: tai to vành Pok (1) miếng, mảnh; chỉ những vật mỏng dính như lá cây, giấy, song khổ nhỏ. sa pok hla: một cái lá; dua pok hră: hai trang giấy, hai tờ giấy. Pok (đ) mở (\neq krử: đóng) Pok broi (đ) tha cho, thả ra Puk, pok, tông (d) vựa lúa Pokă (đ) đong, đếm, đo, côt, hẹn hò Pok-blang, poblang (đ) giải thích Pokě (đ) cắn, khớp, ăn khớp pokě hrom : khớp với nhau Pokhot (đ) làm khô ráo Pokiao (đ) sai, sai bảo pokiăo glai iâo ană bon : sai về gọi dân làng Poklah (đ) chia re, tách ra, phân chia poklah ania popha djuai : gây chia rē Pokočun (đ) thu, rút, làm cho rút lại, co lại Pơkôm (đ) chất (đống); cấm; dành (riêng) Pokodia, bong djờ (đ) ăn lấy thảo lấy thơm (ăn của đầu mùa, không cần ăn no) Pokohmal (đ) phạt, trừng phạt, làm cho chừa Pokojap (đ) làm cứng cát, làm cho chắc chắn

Pokon (t) khác : pô pokon : người khác ;
giống như "autre" tiếng Pháp (\neq pha, pha-ra : khác, khác
nhau, # différent) ; riêng, tách biệt : pioh mơnuih duam-
ruă đơi adŭ čơgan pơkon : để người bệnh tại phòng riêng
Pokotang (đ) làm cho mạnh mẽ
Pokotu, kotu (đ) cuống, hiếp, ép, vật ra
kơtử đah bơnai : cưỡng hiếp phụ nữ
Pokotuă (đ) làm cho giật mình
Pơkŏ (đ) khởi đầu
Pơkra (đ) sửa chữa, sửa lỗi, đền bù ; dọn (ăn), nấu nướng
pơkra pơđi bruă đang hmua : cải cách điền địa
Pokriêo (đ) thiến
Pơlě, plě (đ) làm cho xuống, đậu
Pơlom (đ) lừa gạt
Pơlun (đ) nuôi (lun: nuốt)
pơlun atau : nuôi hồn ma
Poman (đ) hạn chế, chừng mực
Pơmă, pơmăk (t) mắc, đắt (≠ geh, buñ : rẻ)
Pomin (đ) suy nghĩ
Pơmin hlâo (đ) dự định (nghĩ trước)
Pomoak (đ) làm cho vui, làm cho mừng, chúc mừng, chúc
bình an
Pơmơnơi (đ) tắm cho, đưa đi tắm, cho đi tắm
Pomoyang (đ) thánh hóa, làm cho nên thánh, thần hóa
Pon (đ) băng, băng bó, quấn
Pơnah, pnah (đ) bắn
Pơnan, čik (d) thơm, dứa
Pơnang (d) tường, vách, phên
Pơđang (đ) lật ngửa (≠ plit (đ) lật úp, pơkup)

Pơnang lon (d) vách đất
Pơđao (đ) đố, đặt câu đố
Pơđao (t) ấm (≠ rơot : lạnh)
Pơđar (đ) sai, phái, gửi
Pơneh (d) đu đủ
Pong (đ) đóng
pong gong : đóng cọc
Pong (t) gốc
Pođi \check{a} (\check{d} ,t) nắng (mặt trời) (\neq mưa : hơjan)
Pơđih (đ) cho nằm, đặt nằm
Pơđing (t) nghiêng
Pơđĩ-pơjing (đ) phát triển
Pơđỗ (đ) bắt đền (≠ duh : trả)
Pơđôm (đ) gắn vào
Pơđưh (đ) mía mai
Podok (d) doc
Pơđuai (đ) xua đuổi, khử trừ
Pơđung (d) chỗ thấp, dưới thấp, thung lũng
Pơnŭ (d) của hồi môn
pŭ pơnŭ : hồi môn
Pơô (d) lồ ô
Pou-poang (đ) chúc tụng, ngợi khen
Pơŏ (d) xoài
Pơữ (đ) bắt kiêng, nhịn
pơữ asơi kơ arang : bắt người ta kiêng cơm
Pơpă, hơpă ? ở đâu ?
pơpă ih nao ? anh đi đầu ?
Pơpě (đ) xa lánh, tránh xa
Popha (đ) chia, chia sẻ, chia rẽ

pơklah ania pơpha djuai : chia đàn xẻ nghé
Pơphun (đ) bắt đầu
Popoh (đ) gõ
Pơpử (đ) động, vận động, cử động, động đậy, quẫy, vùng
vẫy, rung rinh, lấp lánh, nhấp nháy
Pơpử mơgơi (t) run rẩy, rung chuyển
Poprăp, poprăp-met (đ) sửa soạn, chuẩn bị
Pơpǔ (đ) nâng, hàm nghĩa tôn lên, chúc lành,
"pơpŭ brơi prong, yong brơi dlông" : tôn phong, tôn lên,
chúc lành
Pơpŭ bơni (đ) chúc phúc
Pơpŭ-pơkra (đ) làm phép, hiến thánh
pơpŭ-pơkra ia jâu bing duam-ruă : làm phép dầu bệnh
nhân
Por (đ) bay
Por gan (đ) bay qua
Porai (đ) làm hư, hỏng, làm tan nát
Poram (đ) làm hư hỏng
Poram-porai (đ) phá hoại
Pơrơcah (đ) đánh cuộc (cá độ)
Pơrơčăh (đ) chối, cãi ?
Pơrơblip (đ) làm cho óng ánh
Pơrơañ (đ) làm cho người khác tức giận, đau khổ.
Pơrơbuh (đ) làm cho té, gây vấp ngã
Pơrơdjỡ (đ) tranh cãi, cãi nhau
Porohač, porohmač (đ) nói thầm
Pơrưĩ (đ) hoãn, trì hoãn
Pơrơjah (đ) chống, kháng cự ?
Pơrơđah (đ) làm cho sáng, chiếu sáng, soi sáng, mạc khải

Pơrơngiă (đ) làm mất, tiêu hao
porongiă prak (đ) tốn tiền
Porosoa (đ) chiếm, giành, tranh giành
Porung-porang (đ) làm lộn xộn, náo loạn
Porwa, porua (d) làm đau
Pơsa (đ) cán bông
Pơsah, mơsah (t) ướt (≠ thu : khô)
Posai (đ) rải, vãi, gieo
Posan (đ) làm cho nát
pơsan drơi-jan (đ) liều thân, hy sinh
Posan droi-jan (đ) liều thân
Posan hotai (đ) cố gắng, hăng hái
Posat (d) nghĩa địa, mộ
nao pơ pơsat : đi đến nghĩa địa ; ha bôh pơsat : một nấm
mộ
Pơsăng (đ) làm cho ngoan ngoãn, rèn luyện
Posir (đ) làm hòa
Posoh (đ) gạt, phỉnh
Posoh (đ) làm cho ra không, làm cho trống không ; lừa,
gạt, lừa gạt ; mặc cả
Posoi (d) sắt
Posoi suk (d) xẻng
Posuaih (đ) chữa lành
Posur (đ) xúi, vỗ về
Pot kuaĭ: vun må, đắp må?
Potah (đ) ói, mửa
Potah hotai (đ) nản chí, chán nản, ngã lòng
Potaih (đ) đập, đánh
Potan, potă, potă-potan (đ) bảo, truyền, khuyên nhủ, dặn

dò
Potao (d) vua, tù trưởng, người cầu phúc cho dân
Potao Angin (d) Vua Gió (vốn ở làng Plei Măng, Huyện
Ayun-Pa)
Potao Apui (d) Vua Lửa (vốn ở làng Plei Oi, Xã la Sol,
Huyện Ayun-Pa)
Potao Ia (d) Vua Nước (vốn ở làng Plei Tao, Xã la Phang,
Huyện Chư Sê)
Pơtă (d) guồng cán bông
Potau (d) đá
Potau roga (d) đá sỏi
Potau toli, potau kly (d) táng đá
Potau yôm (d) đá quý, ngọc
Potă, potan, potă-potan (đ) dặn, bảo, khuyên nhủ
Potem (đ) cấy
Pothâo (đ) cho biết
pơthâo kơ arang : cho người ta biết
Pothi posat (d) lễ bỏ mả
Pothim (đ) thêm, thêm vào,
Pothu (đ) làm cho khô
Potih (d) bắp vế
Potih (t) sáng, trắng (da)
Pơtih, pha pơtih (d) bắp chân (từ đầu gối đến mắt cá
chân)
Potir (đ) dính liền
mơtơi pơtir : chuối dính liền
Potlaih (đ) cứu, giải cứu, giải thoát, cứu độ, cứu chuộc
Pô Pơtlaih : Đấng Cứu Độ
Potlep (đ) nối, nối liền

tơkuai pơtlep drơi tôm akŏ : cổ nối liền thân mình với đầu
Potloh (đ) tháo, cởi cho, li dị
Pơtô (đ) dạy, khuyên
Pơtô pơjuat (đ) dạy dỗ
Potoh (đ) chửi
Pơtưh (đ) gieo vần, đánh vần
Potom (đ) rủa, nguyền
Potong, potong-posit (đ) làm cho chính xác, ấn định, xác định
Potop (đ) tập thể dục
Pơtŏ apui (đ) nhóm lửa
Potŏ, mluk (t) dốt, ngu (\neq rơgơi, thâo: giỏi, thông minh)
Potruh (đ) đem tới, làm cho tới, hoàn tất
Potrun (đ) hạ xuống, đưa xuống, làm cho xuống
Potrut (đ) đẩy, thúc
Potrut-posur (đ) thúc đẩy, khích lệ
Potuk (đ) ho
Potum (đ) họp (đông đủ)
Potu, asar potu (d) sao, tinh tú
potŭ rongit : sao trời
Potu-ngui-dra (d) sao băng (sao-choi-gái)
Potŭ-sing-moguah (d) sao mai
Potŭ-sing-tlam (d) sao hôm
Pơung (đ) làm nũng
Poyan (d) mùa
Poyan phang (d) mùa nắng ráo
Poyan pođiă (d) mùa nắng, mùa nóng
Pơyan puih (d) mùa ẩm thấp, mùa lạnh
Poyoa (đ) khiêng người chết tới nghĩa trang, đưa đám, đưa

ma : poyoa hang dor : khiêng đi chôn Poyop (đ) làm sỉ nhục, hạ nhục Poyor (đ) dâng Pơyu (d) dâm ô, quan hệ sinh lý ngoài giá thú ngă pơyu: làm chuyện dâm ô Povu ča: đĩ điểm Poyung (đ) ý lại Pra (d) giàn bếp Prai (đ) tiêu xài, tiêu tán, làm tan nát Prak (d) bac, tiền Pral (t) khỏe, mạnh, tính từ của pran (\neq dleh, gleh: mệt) **Pran**: sức mạnh thể xác, lực (\neq **iwa**: sức mạnh linh hồn). Vì thế **pran-iwa** : tinh thần, linh hồn, tâm hồn, để phân biệt với drơi-jan : thể xác. Jwa còn nhiều nghĩa khác như : hơi thở, "tiếng" trong tiếng chiêng, tiếng trống,... pran ba jwa khap anap kiang : ung thuận Prang (d,t) Pháp tơlơi Prang: tiếng Pháp Prin (t) lớn (tinh thần), \neq krin (t) lớn (vật chất) prong-prin (t) vĩ đại, lớn lao Prin tha (d) tổ tiên, người xưa, cha ông Proai (d) ruôt adoi ayong sa proai : anh em ruột Prưh (đ) thả Prok (tr) sớm (\neq kaih : trễ). $d\tilde{o}$ prok : còn sớm. Cần phân biết : $ta\tilde{n}$ (hmar) \neq ronang: nhanh \neq chậm; $ta\tilde{n} \neq sui$: mau \neq lâu; $ta\tilde{n}$ $(\mathbf{prok}) \neq \mathbf{kaih} : \mathsf{S\acute{o}m} \neq \mathsf{tr\~{e}}.$

Prong (t) lớn, rộng, trưởng thành

prong dǔ rǔ dǎm : lớn nậy sức trai
Prong-mong (t) to béo
Prot (đ) kém, sút, teo lại, nhỏ lại, kém sút
Pro (d) sóc
Pru (đ) dẫn
pru ia pơ hmua : dẫn nước vào ruộng
Pthi psat (đ) bỏ mả
Puaĭ (pơhiap) (đ) nói (Cheoreo)
Puaĭ ča (đ) nói bậy
Puaĭ ang (đ) khoe khoang, nói ngạo
Puaĭ bruk (đ) lẩm bẩm, phàn nàn, nói xấu
Puh (đ) đuổi
Pum (d) bụi rậm, rừng rậm
Pum rok (d) bụi rậm
Pung: phương chi, huống hồ?
Pung rong (d) lưng
Pǔ (đ) bưng, kéo lên, lôi lên, đưa lên
pŭ sang : dựng nhà (nâng mái lên)
Kuet kueo (t) quanh co, uốn khúc ?
Rr
Rčom (d) họ Rčom, cây
Rah (tr) vừavừa
rơbat adôh rah, hoặc rơbat rah adôh rah : vừa đi vừa hát
Rah tơrưng (đ) chơi mộc cầm
Rah, set (đ) chải (tóc)
set rah : Chải rễ
Rahlan (d) họ Rahlan, dọc đường
Rai (t) nát, tan, rữa ra
ram-rai: hư hỏng

Raih, reih (t) (thuộc) lòng

thâo raĭh : thuộc lòng

Ram (d) đậu mùa (bệnh, dịch)

Ram (t) hư, hỏng

ană ram : con hư

Ram-rai (t) hư hoại

Rang (đ) hứng, hóng

Rao (đ) rửa

Ră (tr) chính, ngay, nhiều,... (hàm nghĩa tròn đầy, đầy đủ) ră anai: lúc này, chính lúc này, bây giờ; bong ră huă lu: ăn uống nhiều; ră bong-mơnum mak-ai: ăn uống thả cửa

Ră anai, tă anai, tǔ-tă-anai, tǔ-tă ră-anai (tr) ("anai" có thể nói tắt là "ne") bây giờ, lúc này, ngày nay, dạo này

Ră pơthâu (đ) báo cáo, báo tin

ră pơthâo rau pơhmữ : thông báo

Rau, râu (đ) đánh thức, gọi dậy

Răm-băm (t) hư đốn

Răm-băm soh-sat (t) hư hỏng tội lỗi, khốn khổ xấu xa

Răng (đ) chỉnh đốn, cảnh giác

Rêh (đ) rạch, khứa?

Rei : đi đến (đến \underline{noi} người nói). Cần phân biệt với "rai": nát, tan); **nao** : đi; **rơbat** : bước đi ; **yak** : đi bộ, bước; **truh** : tới, đến.

Rě (d) chút (cháu chút)

Rě (d) đó nhọn (dụng cụ đánh bắt cá)

Rĭ, rit (đ) rê, xích, dồn

Rim (t) mỗi, rim cô : mỗi người, rim wot : mỗi lần

Rin, hin, bun(t) nghèo (\neq podrong: giàu)

ðun rin hin tap : nghèo khổ
Rin-bun (t) nghèo khó
phung rin-bun : những người nghèo khó
Riu (d) gùi lớn
Riu (đ) rê lúa, thổi lúa (để loại bỏ lúa lép)
riu rơdjao pơdai : thổi lúa lép
Rmah (d) họ Rmah, cây na, mãng cầu
Rơñan (d) cầu thang
Rơñan bê (d) thang dành cho thú vật
Rô (d) gùi có lỗ
Rổ (t) giống, tựa
Rổ dah (lt) hình như
Rỗ hang (gt) như, tựa như, hệt như
Rơañ (đ) giận dữ
Rôk, rơbat (đ) đi bộ
Rông (đ) nuôi
Rôp (d) đó tròn (dụng cụ đánh bắt cá)
Rơbai (d) đậu cô-ve
Rơbai, rơbei (d) đậu nành
Robat (đ) đi bộ
Robat tokai, robat jong (đ) đi bộ
Robau, robâu (d) ngàn, nghìn (1.000)
Robeh (t) dư, thừa, hơn (\neq kơ \overline{b} ah: thiếu)
rơbeh ha rơbau thun hlâo: hơn một ngàn năm trước
Robok (d) rựa
Rơbưn (d) nhẫn
Rơbuh (đ) ngã, ngã nhào, té
Robung (d) măng
robung ale: măng le (robung kram: măng tre)

hiap rơhao tlao rơhmač : nói cười duyên dáng
Rohoaih-prong (t) mênh mông
Rohung (d) ma lai
Rơhyưt (t) ơn ớn, ớn lạnh, nguy
Rơi, i (d) thúng
Rojuh-totuh (đ) giũ
Rok (d) cổ
Rok, kotoai (gt) dọc, dọc theo
rok jolan, kotoai jolan : dọc đường
Rơka (d) vết thương, mụt
Rơkâo čan (đ) hỏi mượn
Rơkâo, rơkau (đ) xin, nài, van xin
Rokai (d) Mỹ, Hoa Kỳ
Rokeng (d) cùi chổ
Rokoi (d) nam, con trai, chồng(\neq bơnai: nữ)
Rơkơi-dam (d) phụ rể, đàn ông của nhà trai
Rokuah, kuah (d) riềng
Rơkut (đ) vắng mặt, đi vắng, đi ra khỏi nhà
Roma (đ) thoa
Romač (t) hoạt bát, lưu loát, trôi chảy
hiap rohao tlao romač: ăn nói tự nhiên
Romah (d) tê giác
Roman (d) V0i
Romet (đ) dọn, dọn dẹp, sắp xếp
Rơmo, rơmô (d) bò
Romon (t) đói, kiệt sức, mất sức, lả (hiệu quả của ropa)
mơhao kơ ia, rơpa kơ asơi : đói khát (\neq trơi : no)
Romong (t) mập, béo (≠ rowang : ốm, gầy)
Romuan (t) mềm dẻo

Rơmuă, rơmă(d) mỗ (≠ hơêk: béo, ngậy).
Rơmuih (t) hiền lành
Rơmung (d) con hổ, cọp
Rơmung dul (d) sư tử
Rơnah (d) mủ (trong máu mủ)
Rơđah (t) sáng (≠kơnăm, mot: tối)
Rơđah (t) sáng, rõ
rơđah blan : sáng trăng
Rơđah bang-cơrơah (t) sáng rực rỗ
Rơđah-rơđong (t) rõ ràng
Rơnak (đ) giữ, giữ gìn, bảo quản
rơnak rơdoh : giữ vệ sinh
Ronak (t) gọn ghẽ
Rơnăng (d) giun đất
Rơnang (tr) chậm (≠hmar: nhanh)
Rơnang-blang (tr) đủng đỉnh, chậm rãi
Rong, rông (d) lưng, cột sống
rong pan : xương sống của vùng đất đỏ
Rơngai amang tơlơi đaŏ (d) tự do tín ngưỡng
Rơngiă (đ) mất, hao tổn
Rơngit (d) vòm trời (≠ adai : trời rộng lớn, bao quát, vô
biên)
Rongit-lon (d) trời đất
Rơngot (t) sầu, buồn, sầu nhớ
Rơnguă-rơnguan (t) âu sầu, sầu (hoài hương, hoài cổ)
Rơnuk (d) thời đại, thời kỳ
Ronuk anai (tr) thời nay
Rơnuk hlâo (tr) thuổ trước
Rơnuk rơnang (d) thời bình

Ronung (d) lườn
Rơot (t) lạnh (≠hlor, pơđiă: nóng)
Rơot (t) lạnh, nguội
Rơot tơtử (t) rét run
Rơở, rơot (t) mát (≠haŭ: bức)
Rơpa (t) đói
R σ pa tian (kian) (đ) đới bụng (\neq tr σ i: no)
Ropa-dlar (t) đói lå
Ropih (t) mong (\neq kopal: dày)
Rơpơi (đ) mơ, ngủ mơ, mơ mộng
pit mot dỗ rơpơi, pit hrơi dỗ hơning, tơgŭ sing-bring dỗ
hơdor (kơ): nhớ nhung, nhớ da diết
Rosa (d) nai
Rơsỗ (d) phổi
Rơsun (d) hành, tỏi ; lóng tay, đốt tay
Rosung (d) cối giã
Rơsŭ (d) sườn
tlang rơsǔ : xương sườn
Rơtă (d) đậu
Rơtă čaŏ, rơtă čat (d) giá
Rotuh (d) trăm
ha rotuh : một trăm
Rŏ dah, rð dah : dường như
Rơun (t) mềm (≠khang : cứng), hiền
mơnuih rơun : hiền
Rŏt (đ) siết (bằng giây)
rŏt tokuai : treo cổ
Rowah, rwah, ruah (đ) chọn
Rowai, rowei (d) con ruồi

Rowang (d) gian nhà
Rowang (t) ốm, gầy (\neq romong: mập, béo)
Rowang-roweh (t) ốm o, gầy còm
Rơwăng (d) vằng, cuốc người Thượng (sạc nai)
Rowen, rwen (t) què
Rơwě (đ) uốn, bẻ
Rơwưh (d) rờ, sờ mó, quờ quạng
Rơwơi (đ) quay chỉ, xe chỉ
Rơya (d) gừng
Ruah mă (đ) chọn lựa
Ruai (d) chít (cháu chít)
Ruai, ră-ruai (đ) nói chuyện, kể
Ruang (d) cựa (gà)
Ruă (t) đau (≠suaih : lành)
Ruă kơtang (đ) đau nặng
Ruă tơdu (đ) đau nhẹ
Ruă wañ (đ) đau quặn
Ruh (đ) rút, lấy ra (≠ jek : bỏ vào)
Rui-ra (d) thông gia
Run, grun, gir (đ) cố, chịu khó (≠ khom : cố làm cho
bằng được)
Rung-rang (t) lộn xộn, náo loạn, loạn lạc
Run-ran (đ) cố ráng
Rŭ (đ) đào lên, nhổ lên
Rwah mă (đ) chọn, chọn lựa, chọn lấy
Rwah, ruah, rowah (đ) chọn, chọn lựa
Rwă hotai : đau lòng
Ryă (đ) ninh, hầm cho nhừ ; nấu rượu đế (ryă ia lak)
Ss

Sa dỗ ngui: chỉ lo chơi không Sa drah: cùng một dòng máu Sa wot hrơi tơjuh : tuần, tuần lễ ; hrơi sa : thứ hai ; hrơi dua: thứ ba; hrơi tlau: thứ tư; hrơi pă: thứ năm; hrơi roma : thứ sáu ; hrơi nam : thứ bảy ; hrơi tơjuh, hrơi Khoa, hrơi kom: Chúa nhật Sah (đ) mài Sai (đ) gieo, vãi, ... sai pojeh : gieo giống ; sai podai djuai trong pohẳng : gieo cấy (gieo lúa, gây giống cà ớt) Sal kơđi (đ) kiến Samở (lt) nhưng nu ci rei samở nu gun: nó định đến nhưng nó bận San (t) nát, nhuyễn, tan mah san: nhai kỹ San (t) tan nát Sang (d) nhà Sang bơi lon (d) nhà sát đất (không phải nhà sàn) Sang apui (d) nhà bếp Sang bruă dang kông (d) ty bưu điện Sang bruă dia (d) ty thuế vụ Sang bruă khoa čar (d) tòa hành chính tỉnh Sang dlông (d) nhà dài, nhà sàn (truyền thống Jrai) Sang hră (d) trường học, lớp học Sang ia jrao (d) nhà thương, bênh viên Sang jonum (d) nhà quy tụ, nhà thờ Sang khoa čar (d) nhà tỉnh trưởng, chủ tịch tỉnh Sang mda (d) nhà mới chưa ở Sang mơnă (d) nhà tù

Sang phat kơđi (d) toà án
Sang rông, sang rung (d) nhà lớn, nhà chung, nhà rông
Sang sǐ-mơdrô (d) chợ
Sang toäi, anih toäi (d) phòng khách
Sang tring (d) nhà chung, nhà xứ
Sang-anổ, sang-anổ (d) gia đình
Sang-ia-jrao, sang-jrao (d) nhà thương, bệnh viện
Sao (đ) xào, chiên
Sat (t,tr) xấu (≠klă, hiam : tốt)
Sat ram (t) xấu xa
Sat tut (t) quá quắt, hôi hám, xấu xa, cũng có khi hàm
nghĩa bông đùa chứ không xấu như thế (trong chỗ thân
thiết)
Săng (t) ngoan, ngoan ngoãn
Sem kơđi (đ) kiếm chuyện, kiện
Sem, duah (đ) tìm
Set rah (đ) chải rẽ (tóc)
Set, rah (đ) chải
set amŭ, set buk : chải tóc
Sĭ (đ) bán (≠ blơi : mua) ; thái
Sĩ mơdrô (đ) buôn bán
Siang, hiang (d) mây phủ trên núi
Sik, bañ hra (d) đường
Sikep (d) cái kẹp
Si-modrô (d) buôn bán
Sing (d) nong, nia (lớn hơn mẹt)
Sing-bring (d) bình minh
Sing-tlam (d) hoàng hôn
Sit (đ) may, khâu, vá (bằng tay)
· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·

Sit (t) thật, chắc chắn, chắc

tơlơi sit : Sự thật

Sit (tr) chắc, thật, có lễ

Sit biă (tr) quả thật, thật vậy

Sit-nik (t,tr) chắc chắn

Siu (d) họ Siu (cây chiu riu?), như Nguyễn, Trần,..., một trong 7 họ của người Jrai : Siu, Nay, Ksor, Kpă, Rčom, Rmah, Rahlan; ngoài ra còn có Kpuih và Rớc. H': đi trước tên nữ giới.

Số (đ) múc, xúc, đơm, xới

số añam: múc thức ăn; số ia: múc nước

Sô (t) cũ (\neq brâo: mối)

Soa, kosoa (d) nhím

Soa, porosoa (đ) giành, tranh giành

Sôm (đ) liệm

sôm atau: liệm xác chết

Sông (đ) chuộc (với một giá nào đó)

Soh có nghĩa là "không" (nó ăn không, nó làm không, đau không,...). như thế hàm nghĩa là "tất cả", "toàn tòng"; ngoài ra còn nhiều nghĩa khác như : sai, trật, hụt,...

Soh, dlaĭ, glaĭ (t) sai $(\neq dj\ddot{o}: d\acute{u}ng)$

Soh-sat (t) tội lỗi

tơlơi soh-sat (d) tội

Soh-sel (t) không không

Sưng (d) giường

Song (d) đò, thuyền, xuồng, sõng

Sưng li (d) giường tây

Song, tơdua (l) đôi

ha song guôk: một đôi guốc

Sop hră (d) Vổ Sử-rơbử (đ) rối trí, lúng túng Sử-rơbử (t) sững sỡ, ngơ ngác, ngơ ngẫn, ngỡ ngàng, rối trí Sŭ-robŭ sŭ-robă (t) lung tung rắc rối Suañ (t) cao, mui cao (suem) Suaih (t) lành, khỏi bệnh (duam, ruă) \neq grang : liền theo, lành vết thương (rơka) ñu duam suaih yơh : ông ta đau lành rồi Suaih biă, plai biă (t) nhe hơn, đỗ hơn Suaih pral (t) khỏe mạnh, bình phục Suang (đ) nhảy múa Suă (đ) rút ra (\neq jek : bỏ vào) ; trút, thổ ra suă thong : rút dao ra ; suă jwa tloh pran : trút hơi tân lưc, tắt thở Suă jwa, số jwa (đ) thổ ra Suek (t) đãng trí Suek kơ tơngia (đ) sửng sốt, bỡ ngỡ, ngơ ngác, bó tay Sui (tr) lâu (\neq tañ, brâo : mau) sui laih : đã lâu, lâu rồi ; sui thun yun blan : lâu năm lâu tháng Sui ha wot, sui sui ha wot, bơi bơi (tr) thính thoảng Sum (d) quần Sum ber (d) quần cụt, quần đùi Sung, rosung (d) cối, cối giã Sup, suk (đ) chiu, chiu đưng bu sup tah: không chiu nổi Sut (đ) chùi, lau, rửa, tẩy, xóa

sut sang: lau nhà

Sut lui (đ) bỏ đi, loại bỏ
Swin (d) người ngốc, người đần
T t
Ta, bing ta (dt) ta, chúng ta
${f Ta ilde{n}}$ (${f tr}$) sớm, nhanh (${f \pm kaih:}$ muộn, tr $ ilde{f e}$) ; ${f ta ilde{n}:}$ mau (${f \pm kaih:}$
sui: lâu)
Tai (t) trầm (\neq djal: bổng)
đok tai : giọng trầm ; đok djal : giọng thanh, bổng
Taih (đ) đánh
Tal (t) thứ, tal sa : thứ nhất, tal dua : thứ hai,
Tang-wang (d) Xe đạp
Tap (đ) trải ra?
Tap (t) CựC
bun rin hin tap : bần cùng, đói khổ
Tar-bar, dar tar (t) khắp cùng
Tă ne, ka ne, ha ne (tr) bây giờ, lúc này
Tăl (t) ngứa
Tăng (đ) chẳng, cặng
tăng hñual (đ) chăng lưới
Tăng, đơhot (d) tẩu thuốc
Tăt (tr) rất, lắm (giới trẻ hiện nay hay dùng)
Tă-tăn (d) bậy bạ, đại khái
Teh (đ) đánh trống
teh hơgor djai : đánh trống người chết
Tek, rơwưh (đ) sờ, đụng, rờ, sờ mó
tek djỡ: chạm phải, đụng phải
Teo (d) thắt lưng
Těk djở (đ) chạm đến, chạm phải
Tha (t) già (≠mda: trẻ)

Tha yang (d) ông già cúng thần Thâo lô (t) tháo vát Thâo raĭh (đ) thuộc lòng Thâo thai (đ) rành, sõi, hiểu biết Thâo, thau, thâu (đ) biết, hiểu, thuộc, kâo bu thâo ôh: tôi không biết, kâo aka thâo ôh: tôi chưa biết; còn được dùng như trợ đông từ : kâo thâo hmữ ôh : tôi không nghệ ; có khi dùng làm từ để hỏi : phải không ? chứ gì ?... ih hmâo bruă tơña rei pơ kâo, thâo, ơi ? ông có việc chi hỏi đến tôi, phải không, thưa ông? Thâo, thơ (tc) chứ nhỉ, chẳng,... Thâo-kran (đ) nhận biết, biết rõ, biết chắc Thâu hlâo (đ) biết trước Thak (đ) giật, kéo (câu cá) Than, čran (d) cành Tha-roma (t) già cả Thim (đ) thêm Thơ (tc) hay sao ?... (thường đứng ở cuối câu hỏi) Thông (d) vực, rãnh Thông hnoh, ia hnoh (d) mương nước Thơi (d) trán thơi prong: trán rộng Thong (d) dao Thong kap (d) cái kéo Thu (t) khô (\neq posah, mosah : ướt) Thuk-thuk (t) rao ruc, nao nao Thun (d) năm, tuổi, thời gian (xem thun-blan) thun anai : năm nay ; hrơi anai : hôm nay; pơgi : ngày mai ; tôm brơi : hôm qua

Thun anap (tr) năm tới, năm sau
Thun dan blan dơi (d) tương lai
Thun dổ cang phang dổ guan: chờ mong
Thun hlâo (tr) năm trước
Thun tơdơi (d) năm sau, năm tới
Thun-blan (d) năm tháng, thời gian
Ti, či (gt) ở, nơi : khi chỉ nơi chốn hoặc thời gian mà không
có chuyển động (ít dùng, người ta hay dùng " bơi" hơn)
ti sang kâo, hmâo kơtor : tại nhà tôi có bắp.
Tia, kia (đ) rèn
tuh-tia : rèn luyện, tôi luyện
Tian, kian (d) bụng, lòng, bụng dạ (nói chung chung)
rơpa tian : đói bụng
Tih (t) trắng (da người)
Tit (đ) ép, đè
Tla (đ) trả
tla prak : trả tiền
Tla prak (đ) trả tiền, trả lương
Tlah (đ) tách ra
Tlaih (t) khỏi, thoát khỏi, được cứu khỏi, được giải thoát
Tlam kơn (tr) chiều
Tlam mot (tr) chiều tối
Tlam, klam (d) chiều (≠ mơguah : sáng)
Tlang rong (d) xương lưng, xương sống
Tlang rơsǔ (d) xương sườn
Tlang, klang (d) xương
tha bong htai cođai bong tlang: già ăn gan, trẻ ăn xương
Tlao đăng (đ) cười hả hê
Tlao, klao (đ) cười, mừng : tlao-hok : mừng rỡ ; tlao-hok

kơđok: mừng rõ hết sức

Tlaŭ jiang mah: kết nghĩa bằng hữu

Tlau, klau (d) ba. Lưu ý : ở Pleikly, "tl" được đổi thành"kl": tlau # klau (ba), tlang # klang (xương); "dl" được đổi thành "gl": dlông # glông (cao), dleh # gleh (mệt); "jr" # "dr": jrai # drai (thác nước)

Tlaŭ (đ) chích.

Tlaŭ măng: chọc lỗ, đâm lỗ (để tría) tlaŭ măng tơjŭ pơdai: chọc lỗ gieo lúa

Tlaŭ pogang (đ) chích ngừa

Tleh, kleh (đ) tháo, cởi (giống với yaih, yeih (đ)) tleh toại : cởi khố

Tleng-tlang, kleng-klang (t) mịt mù (trời đất), u tối (tâm trí)

Tling (đ) xích (chân)

Tloh (đ) trút, tháo, cởi, đứt

tloh pran: trút hơi thở cuối cùng

Tlon (**tr**) sau, phía sau (không gian, nơi chốn). Cần phân biệt : $\mathbf{anap} \neq \mathbf{tlon}$: trước \neq sau (không gian) và $\mathbf{hlão} \neq \mathbf{todoi}$: trước \neq sau (thời gian)

Tlon, tong tlon (d) mông

Tlup (đ) lợp

tlup pobung : lợp mái (nhà)

Tmla (d) bản lề

Tơ (gt) nơi, khi,... tơ mlam: ban tối. Chữ "tơ" cũng hay được dùng để thế chữ "pơ": truh tơ ka ne thay vì truh pơ ka ne: cho đến hôm nay; có khi lại được dùng để thế chữ "tơdah" (nếu): tơ ih kiang, mặ bẽ: nếu anh ưng thì lấy đi; hoặc chữ "lơm" (khi): tơ kâo iâo, ñu rei mtam: khi tôi gọi thì nó đến ngay; hoặc chữ "tơl" (mãi đến): tơ mot

kah ñu mơ rei: mãi đến tối nó mới đến.

Tơ (tđn) biến danh từ hoặc tính từ thành động từ phản chiếu:

kak : xé # tơhak : rách ; gut : uốn # tơgut : cong xuống.
Pok : mổ # tơpok : tự mổ ra ; blang : mổ # tơblang : (hoa) nổ.

Tơ mlam (tr) ban tối

Tơña (đ) hỏi

Tơna rei, tơna bla rei (pơ): hỏi đến, hỏi thăm đến ih hmâo bruă tơna rei pơ kâo? anh có việc chi hỏi đến tôi?

Tơčě (d) chắt

 $\mathbf{Toco}(\mathbf{d})$ cháu ($\neq \mathbf{amon}$: cháu gọi bằng chú, bác,...)

Tơcoh, tơcôh, coh (đ) may (quần áo), đánh (vi tính), cuốc (đất), (rắn) mổ, băm (vằm thức ăn), ... (hành động tựa như rắn mổ và lặp đi lặp lại): coh lon: cuốc đất; coh sum ao: may áo quần; ala coh: rắn cắn (mổ); tơcoh hră: đánh máy

Tơcơi (đ) chỉ, trỏ

Tơbak (d) (lưỡi) đòng; băk (đ) treo, móc

Tơbhu, bhu (đ) phơi

Tơbuai cim (d) mỏ chim

Tuah (đ) chèo, chống, bơi (thuyền, sõng), tát, múc

Tuai (d) khố

Tuaĭ (đ) mắc mồi câu

toai gơnam amang bôh wah : mắc mồi vào lưỡi câu

Tuai-koteh (d) khố quý

Tuai-neng (d) khố manh

Tôl (d) tôn

Tôl (đ) đặt, thả (câu)
Tôm brơi (d) hôm qua
Tôm dih (d) hôm kia, bữa trước
Tôm, tom (gt) với, cả, cùng, chung,
tômtôm : cảcả : tom rơkơi tom bơnai : cả trai cả gái
Tôm, tom (tr) chung
nao tôm : đi chung (thân thiện, đầm ấm)
Toang (đ) quấn
Tông sang, pơk sang (d) nhà cửa
Tông, pưk, pơk (d) vựa lúa
Tông, pưk, pơk (d) vựa, kho, vựa lúa
Toäi (d) khách, người lạ
Tơba (t) nhạt, lạt
tơdu la tơba htai : yếu lá lách lạt gan
Tơbak (d) cái đồng
Tơbau, tơbâu (d) mía
Tơbiă (đ) ra, đi ra, ra khỏi
Tơblử (đ) lật, trở qua trở lại, lật lọng, tráo trở, phản bội
Tơblử-tơblang (đ) dở mặt, phản phúc, phản nghịch
Tobor (t) $nh\tilde{a}n$, tron ($\neq hok\tilde{a}$: $nh\acute{a}m$)
Tobuaĭ (d) mô
Tơbuk (t) óng ánh
Tơcô (d) cháu
Tơda (d) ngực ; cây ngang (văng) ; chiều rộng
Tơdah (lt) nếu
tơdah ñu thâo, ñu bu ngã ôh : nếu nó biết nó không làm
đâu
Tơdam dra (d) trai gái, nam nữ
Tơdam muai, đai muai (d) bé trai

Tơdang (lt) bao lâu mà, trong khi, tam thời ngă tui anun tơdang kâo aka rei : làm như vây bao lâu tôi chưa về. **Todăm** (d) thanh niên (\neq dra : thiếu nữ) Tơdăm yuh (d) trung niên (đàn ông luống tuổi) Tơdjố (đ) gáy ; khoe khoang, nổ mơnŭ tơdjỗ: gà gáy Todioh (d) giot sa tơdjoh ia, sa tơlơi hling; sa hnoh ia, pă tơlơi hling: một giọt nước, một sự lạ ; một giòng nước, bốn sư la Tơdjoh (đ) nhỏ, giọt, nhỏ giọt Tơdơi (tr) sau (thời gian) Tơdơi, do dơi, (tr) sau, sau này, về sau (xét về thời gian) Tơdom (đ) kiệt, hết (dần dần) tơdom kơ pran : kiệt sức Tơdron (d) sân, vùng đất bằng, cánh đồng, vùng rộng lớn Todron čuah-lang (d) sa mac Todron rodeh por (d) sân bay Todrong (d) cầu Todron-lang (d) sa mạc, hoang mạc Tơdruă (d) nơm lớn (dụng cụ đánh bắt cá) Todruă, nao rei (tr) nhau, qua lại (tương hỗ) Tơdu (t) yếu tơdu la tơba hơtai: yếu lá lách, lạt gan (chán nản, không măn mà) Tơdu-dek (t) yếu xìu Todu-ronang (t) hiền lành Tơgă (d) rựa, rìu kiểu thượng

Togoi (d) răng

Tơgrañ (ở Jrai Hdrung), pô gong-lan (d) người mai mối
Tơguan, dỗ guan (đ) chờ, chờ đợi
Togut (đ) trĩu
tơgut wah : trĩu cần (câu)
Tơgŭ (đ) đứng lên, chỗi dậy, khởi đầu
blan tlau blan på prang jing plan sa togŭ thun Jrai :
tháng ba tháng tư tây là tháng giêng khởi đầu năm Jrai,
tơgŭ thun anap : đầu năm tới
Tơgŭ nua (đ) báo thù
Toh (đ) Cổi
toh sum ao : cởi quần áo
Tơhan (d) người lính
Tơhmua (d) bố vợ, bố chồng (nhạc phụ, nhạc mẫu)
Tơhmua tơpuôl (d) họ hàng hai bên thông gia
Tơju-pla (đ) trồng trọt, gieo trồng
Tơjŭ (đ) tría, tía (lúa)
Tơkai (d) chân
tơkai čử : chân núi ; gah plă tơkai : lòng bàn chân
Tơkai (d) tia
tơkai hrơi pơcơrang : tia mặt trời chiếu soi
Tơkai čử (d) chân núi
Tơkê, tơki (đ) nương nhờ, cậy nhờ
đuaĭ tơkê pơ ih : cậy nhờ đến anh
Tokeng (đ) sinh con (dùng cho người)
tokeng ană: sinh con
Toket-tokeng (t) đồng đúc
Tơki (d) sừng
Tơki (đ) nương nhờ
mơi tơki nao pơ Ơi Adai : chúng tôi nương nhờ vào Chúa
Tơkiă, kiă (đ) cắt, thái

Tơkong (đ) ủ rượu

tơkong tơpai : ủ rượu cần

Tokotuă, kotuă (đ) giật mình

Tokuai (d) cổ

Tơkui trun (đ) cúi xuống

Tơkuih (d) chuột

Tơl (gt) đến, mãi đến, cho tới, đến nỗi

kup akŏ tơl ala tơda tơl lon : phủ phục sát đất

Tơlah (đ) toát ra

Tolang, tlang, klang (d) xương

Tơlăm (đ) lệ thuộc vào ?

Tơleh (d) gõ kiến

Tơlưh (t) hư, long, sụp, sập

sang kâo tơlưh laih : nhà tôi hư rồi

Tơlơi (d, đt,l) điều, sự, vấn đề, sợi dây,... và là một loại từ để chỉ những danh từ trừu tượng : tơlơi klă : sự tốt lành ; tơlơi hiap : tiếng nói ; tơlơi mñi : tiếng kêu ; nhưng có những danh từ trừu tượng vì quá thiêng liêng độc đáo nên không cần thiết đến một loại từ nào. Ví dụ : bơngat (hồn vía), bưng (vận may), jwa (tâm thần), kơdrưh (uy, quyền uy, quyền năng), yang (thần). Cần lưu ý : chữ tơlơi thường đi trước động từ, tính từ, lập nên danh từ cùng nghĩa với động từ hay tính từ đó.

Tơlơi (t) hói (trán)

Tơlơi bong huả (d) chuyện ăn uống

Tơlơi buan (d) lời hứa

Tơlơi hiap (d) tiếng nói

Tơlơi hơdip (d) tính mệnh

Tơlơi hrăm (d) bài học

Tơlơi iâo-lai (d) lời cầu nguyện

Tơlơi Jrai (d) tiếng Jrai
Tơlơi klă (d) sự tốt lành
Tơlơi Klă Pơhmữ-Brơi (đ) loan báo Tin Mừng
Tơlơi kơnar (d) bình đẳng
Tơlơi mñi (d) tiếng kêu
Tơlơi phian (d) luật tục, pháp luật, truyền thống,
Tơlơi phian kơnuk-kơna (d) hiến pháp
Tơlơi pơtưh (duai) (d) ca dao, tục ngữ (pơtưh : gieo vần,
đánh vần)
Toloi rongai (d) tự do
Tơlơi rwah mă (d) bầu cử
Tơlơi soh phun (d) nguyên tội
Tơlơi soh-sat (d) tội, tội lỗi
Tơlơi Yuan (d) tiếng Kinh
Tơlơi-Klă-Bruă-Mơak (d) tin vui
Tơlơi-Klă-Bruă-Pơtlaih (d) Tin Mừng Cứu Độ
Tơlơi-Klă-Pơhmữ-Brơi (d) Tin Mừng
Tơlok (t) khó tính (người)
Tơlŏ (l) cục, hòn, chỉ những vật nặng, có khối : dua tơlŏ
ia-cơbu: hai bánh xà phòng; nam tơlŏ pil: sáu cục pin;
tlau tơlŏ gač : ba viên gạch. Nhưng dua boh pơtau : hai
hòn đá.
Tơlữ, klữ (đ) đẩy, thúc (dùng sức)
Tơluč, tơluĭ (d) phần cuối, miền cuối
Tơma (đ) đi vào, nhập, thấm nhập
yang toma : thần nhập ; mut sa jwa toma sa pran : họp
nhất
Toma (t) bén, sắc
Toma (t) bon, buo

Tơmlưn (t) lợm, ớn
tơmlưn đok : lợm giọng
Tơmun (d) dưa, dưa hồng
Tơmun ia (d) dưa chuột
Tơmun kai (d) dưa hấu
Tomun tôk (d) dưa gang
Tơnap (t) khó (\neq amuñ: dễ)
Tơnap-tap, tơnap-pơtap (t) khó khăn, vất vả, khổ cực,
đau khổ
Tơnă asơi (đ) nấu cơm
tơnă asơi hơbai añam : việc nấu cơm, nấu cơm canh, nấu
ăn
Tong (d) cuống, núm ; vịnh, chỗ nước sâu, khúc sông
phình ra : tong hla : cuống lá, hloai tong : lỏng cuống,
tong tosau : núm vú
Tơng (đ) nâng, nựng
Tong (t) chính xác
tong krah : chính giữa
Tơngal (t) bình thường (tỉnh táo, không say)
tơngal tui hnong yơh: tỉnh táo như thường vậy
Tơngan, kian (d) tay, cánh tay
Tơngia (d) tai, trí óc
tơngia gah hnuă hơning kơ hmua, tơngia gah iao hơning
kơ bruă: tai bên phải nhớ ruộng nhớ nương, tai bên trái
nhớ công việc
Tơngil, kơpil (t) điếc (tai)(kơpil: nghe mà khg theo, chai)
Tong-krah (tr) ở giữa, chính giữa
Tơngok (t) trơ, sững, sừng sững, tồng ngồng
Tong-ten (tr) cẩn thận (\neq ten-ñen : kỹ càng, theo nghĩa tỉ

mî)
Tơnô (t) đực, trống ≠ ania : cái, mái
Top (đ) giã
top pơdai : giã lúa
Tơpai (d) rượu ghè, rượu cần (ia lak : rượu đế)
Topai ruă, măt topai (đ) say rượu
$\mathbf{Top\check{a}}$ (t) thẳng ($\neq\mathbf{w\check{e}}$: xiên), thật, công chính
Tơpă (tr) thẳng, thật
Tơpă-brang (t,tr) thẳng tắp
Tơpă-bruah (t) thẳng tắp
Tơphă (t) may, may mắn
Tơpưh, pưh (đ) thổi, cuốn đi, bay đi
Tơpơi (d) men rượu, nguyên liệu làm rượu (các loại ngũ
cốc, dược liệu để cho lên men) ; cái sàng
Tơpong (d) khúc cây, gốc cây
Tơpung (d) bột, bánh (gạo, bắp, mì) (≠ kơput : từ tiếng
poudre tiếng Pháp)
Tơpuôl (tơpul), phung, khul (d) đoàn, bầy, nhóm, đoàn
thể
Tơpur (d) bếp
Tơr, tor (d) ván
oă tơr: cưa ván
Tơrưng (d) đàn mộc, mộc cầm
Tosau (d) vú
tong tơsau : núm vú ; ia tơsau : Sữa
Tơsi (d) lược, sừng
Tơsỗ (d) phổi
Tơthưt (t) thoáng
Tơtử (đ) run, run rẩy, rung

2 2 2 2
Tơtừ mơgơi (đ) rung chuyển, run rẩy, run lẩy bẩy
lon tơtử cử mơgơi: đất rung non chuyển, đất trời rung
chuyển
Totua, čodrông (đ) đi qua cầu
Tŏ apui (đ) nhóm lửa, chụm lửa
Tử dia (đ) thu thuế
Tơui (d) bóng (râm)
Tơut (d) đầu gối
tŏ tơut : qùy
Tŏ-tui (đ) đi theo, tiếp theo, nối tiếp
Trah (đ) gọt, đếo
Trah jal (đ) quăng chài
Traŏ (t) nặng (≠djơhul: nhẹ)
Traŏ-mraŏ (tr) nặng nề
Trăm, tram (đ) ngâm, chìm, đắm, nhúng, nhận, thả xuống
nước
Treñ (d) xe lửa, tàu lửa
Treh (đ) gạt, gạch bỏ
Treng (gt) dọc theo (≠ kơtoai : lần theo)
Triang, črăng (t) siêng năng (≠alah: lười biếng)
Triă (đ) chặt từng khúc
Tring, tring-trang (d) làng nước, một vùng dân cư rộng
lớn
Tring-đaŏ (d) giáo phận, địa phận
Triu (d) chiên, cừu
Troai (d) guồng cán bông (kéo sợi)
Troĭ (đ) cắt ngắn
Trơi (t) no (≠rơmon, rơpa tian : đói)
Trol (d) ổi, bằng lặng

Trong (d) cà
Trong msam (d) cà chua
Trưp (đ) sống theo lối du cư
hyu trưp : du Cử
Truă (đ) đội
truă don, truă đoan : đội mũ
Truh (đ) đến, tới, đến nơi, tới nơi
truh pơ rai thun : cho đến niên cùng thế tận
Truh tian (đ) sinh, để
hyưm ană ñu dui truh tian ? làm sao con bà ta sinh ra
được ?
Trum (đ) đâm
trum kơbao : đâm trâu
Trun (đ) xuống, đi xuống
Trut (t) (bị, được) đẩy, thúc đẩy
Tuč, tu (đ) thắp, châm
tuč apui : châm lửa
Tuč asau (đ) xua chó đuổi (ai)
Tuč-rơnuč (t) cuối cùng
Tuh (đ) (ếch, nhái) kêu (đẻ)
Tuh (đ) để (súc vật) ; đổ, trút ra ; đúc
asau tuh : chó để, tuh đại : để con ; tuh ia : đổ nước
Tuh haŭ (đ) chảy mồ hôi
Tuh-tia (đ) rèn luyện, tôi luyện
Tuĭ (đ) thắp, châm
tuĭ apui kơden : đốt đèn, thắp đèn, châm đèn
Tui (đ) theo, tin, giống,
ngă tui : bắt chước, làm theo
ană tơdăm tui ama, ană dra tui amĭ : trai giống cha, gái
giống mẹ

Tui (tr) trước, tiếp tục

nao tui bě : đi trước đi (tiếp tục đi đi) ; kâo amra tui nao :

tôi sẽ đi sau

Tui hloai (gt) theo, tùy, tùy theo, tiếp theo

Tui tlon (đ) theo sau, nối đuôi

tui tlon anai, tui gah yŭ anai : tiếp theo đây

Tui, tui hang (gt) như, giống như

tui anun : như thế ; tui anai : như sau, như vầy

Tui-gut (đ) tin, tin theo, tin tưởng

Tuk (đ) ho

Tuk (đ) vỗ

tuk tơda: vỗ ngực, đấm ngực

Tuk, hơtuk (đ) nấu, luộc

tuk ryă tơnă hơbai : việc bếp núc

Tul (đ) nghiền, xay, giã

Tul (đ) tông, đụng (từ một phía)

Tum, djop (t) đủ

Tun (đ) gáy

ktrau tun : chim cu gáy

Tun, hlu (đ) tuôn, tuốn, ùn ùn

Tung tai (đ) đánh đu?

Tung, hlung (d) bụng (dạ dày)

hlung asơi : dạ dày, bao tử

Tur (d) thềm

Tut (d) mông, đít

Tut kơ: luôn luôn

 $\mathbf{hr} \ddot{\mathbf{a}} \mathbf{m} \ \mathbf{hr} \ddot{\mathbf{a}}, \ \mathbf{\tilde{n}} \mathbf{u} \ \mathbf{tut} \ \mathbf{k} \sigma \ \mathbf{d} \ddot{\mathbf{o}} \ \mathbf{p} \mathbf{\hat{o}} \ \mathbf{r} \sigma \mathbf{n} \mathbf{u} \ddot{\mathbf{c}} : \mathbf{h} \mathbf{\hat{o}} \mathbf{c} \ \mathbf{h} \dot{\mathbf{a}} \mathbf{n} \mathbf{h}, \ \mathbf{n} \acute{\mathbf{o}} \ \mathbf{l} \mathbf{u} \mathbf{\hat{o}} \mathbf{n}$

đứng chót

Tǔ (tc) cứ việc, cũng được, chỉ cần

kar anai tu, kar anun tu : sao đó cũng được mà Tǔ (đ) mang, nhân, chiu Tử kơ (lt) miễn là, chỉ cần tǔ kơ ih pơhiap sa tơlơi, kâo lui mtam : miễn anh nói một lời, tôi thôi ngay. Từ mơn (tr) cũng được, được rồi Tử ư, ư tử (đ) vâng lời, xin vâng; lửa-gử tử-ư: tùng phuc. Tǔ-tơnŏ, tǔ-tơnỗ (tr) thình lình, lập tức, đột nhiên, bỗng nhiên Uи Uaih, oaih (đ) thích, yêu, muốn, mê Ung (d) chồng Ung (t) làm nũng, kiểu cách, làm dáng Ung sang (d) chồng, nhà (tôi) Ur (đ) la, rống, gầm,... $\mathbf{W} \mathbf{w}$ Wa (d) bác Wañ (đ) vặn, xoắn, vắt (quần áo) Wañ (t) quăn, xoắn ruă wañ amang hlung : đau quặn bao tử Wah (đ) câu wah akan : câu cá Wah dlom (đ) câu vạt, câu ném (ném mồi ra xa và rê vào) Wah tôl (đ) câu bằng cách đặt cần Wai, wei (đ) coi sóc, gìn giữ, bảo vê wai-dlang (đ) săn sóc ; wai lang mă pô : tự chủ Wai-dlang, wei-dlang (đ) chăm sóc Wang (d) gian nhà Wang-blah (d) chiến tranh, trân chiến

Wang-wai, wang-wei (d) nhện
War (d) chuồng
Wat (đ) quay
Wă (đ) rửa
Oă kơni (đ) kéo một thứ đàn nhị có tiếng người
Weñ (đ) ép, vắt
Weh (đ) tránh (sang bên), tạt, ghé
Wer (đ) tránh, vòng tránh (vòng sang bên)
Wĕ (t) xiên (≠tơpă: thẳng)
Wih (đ) nghiêng
yang hrơi wih : mặt trời nghiêng (khoảng 14 giờ)
Wih gai (đ) nghiêng xế (mặt trời)
yang hrơi wih gai : mặ trời nghiêng xế (khoảng 15 giờ)
Wil (t) tròn (≠ pă mơta thar : vuông), cong
Wing (đ) chảy lờ đờ
Wir (đ) xoay, quay
wir glai : quay lại
Wit (đ) trở lại, trở về (Cheoreo)
Wit (tr) lại
pokra wit : sửa lại (Cheoreo)
Wơi (tc)
hnĭ ngă anai wơi, kâo bu thâo ôh lah : làm sao bây giờ
đây, tôi cũng không biết nữa
Wok (đ) bể
wok kotor : bẻ bắp
Wưng, him (đ) đoán, phỏng đoán
Wor, wor-bit (đ) quên
Wot (d) lần, dum wot : mấy lần ; cũng như, cả đến :
hmâo yua kơ bing ta, wot kơ abih-bang : có ích cho

chúng ta <u>cả</u> cho mọi người
Wot (đ) phất, vung, vẫy
Wot der-wer (đ) quay tròn
Wŏ (tc)
lui wŏ : thôi đi
Y y
Ya, bơyă (d) bà
$\mathbf{Y}\mathbf{\hat{a}o}\left(\mathbf{t}\right)$ qúy (tinh thần) $ eq\mathbf{y}\mathbf{\hat{o}m}$: qúy, có giá trị về mặt vật
chất
Yaih, yeih (đ) tháo, cởi
yaih toai : Cởi khố
Yak (đ) bước
Yang (d) thần
Yang čử (d) thần núi
Yang blan (d) mặt trăng
Yang but-bưng (d) thần vận mệnh
Yang driang (d) thần giáng họa
Yang hiam (d) Thiên thần
Yang Hra (d) thần Hra (cây sung: vận mệnh)
Yang Hri (d) thần lúa
Yang hrơi (d) mặt trời
yang hrơi blě : mặt trời mọc ; yang hrơi lẽ : mặt trời lặn ;
yang hrơi dong : đúng ngọ, giữa trưa
Yang jŭ-sat (d) thần dữ
Yang lon (d) thần đất
Yang ngă (đ) thần hành
ngă yang hwi kơ yang ngă : cúng thần (vì) sợ thần hành
Yang sang (d) thần nhà
Yang-rơbang (d) thần linh, thần thánh

Yang-sat (d) quy, thần dữ Yão (t) đáng, đúng, chính đáng; gúy, giá tri djỡ tui hang hlâo, yâo tui đưm: đúng như trước, đáng như xưa Yao, yau (đ) xúc (cá) (bằng rổ) Yă (d) bà Yă don (d) tổ mẫu, bà cố sa vă don : cùng tổ mẫu Yeng (t) nghiêng Yôl (đ) treo **Yôm** (t) quan trọng, qúy, quý giá (vật chất) \neq yâo : quý giá, giá trị (tinh thần) Yôm mơ (tc) tưởng chừng, như thể, có lẽ,... robat yôm mơ tloh pran : đi mệt tưởng chừng chết **Yôm phan** (t) quý giá, quan trọng, cốt yếu Yông (d) chiều dài ; xà thông, "đường xuyên", "cây xuyên" từ gian này sang gian khác Yoh (tc) mơi nao yơh hỏ: chúng tôi đi đây nghe Yơh, laih (tr) đã, rồi Yong (đ) nâng, nhắc yong đĩ : nhắc lên, nâng lên. Yor (đ) giơ yor tongan lang : giơ tay xem Yở (tc) chửa, hở, nhỉ,...(dùng trong câu hỏi) Yŏng đĩ (đ) nâng lên Yoyong (tr) lợ lửng Yua (đ) dùng, sử dụng

Yua anun (lt) vì thế

Yua hgot ? tại sao ?

yua hgơt ih ngã tui anun ? tại sao anh làm như thế ?

Yua kơ (lt) vì

ñu dỗ hang sang yua kơ ñu rŭa: nó ở nhà vì nó đau.

Yua mơng (gt) nhờ, qua, vì

Yua pioh (đ) dùng để

Yuan (d) người Việt

Yuă (đ) cắt

yuă amŭ : cắt tóc ; yuă pơdai hang mơnek : gặt lúa bằng liềm

Yun(d) nhún, nhún nhảy

yun suang: nhảy múa

Yun suang (đ) nhảy múa

 $Y\check{u} \ (\neq ng\check{o}) \ (tr) \ du'\acute{o}i \ (\neq trên), \ dông \ (\neq tây)$

yŭ biă : dưới chút nữa

Yŭh (đ) lắc, rung (chuông)